

FOAIA POPORULUI

Prețul Abonamentului:

Pe un an 2 fl. (4 coroane).
Pe o jumătate de an 1 fl. (2 coroane)
Pentru România 10 lei anual.

Abonamentele se fac la Institutul Tipografic în Sibiiu

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE

se primesc în biroul administrației (strada Măcelarilor nr. 21).

Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr. a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Să le cerem seama!

Încă un cuvânt privitor la nemernicia, căci mai bine nu 'i-om zice, a protopopului *Montani* din *Zlatna* și a preoților ce-'i vor urma pe drumul lîngerii de mână a ministrului ungar, ca să le dea câte câțiva *arginți*, la an. Cum au ajuns oamenii acestia în această scârboasă cădere? Eată cum: Orașelul *Zlatna*, a avut, vezi Doamne, „fericirea“ de a da țerii un ministru, pe *Bethlen András*, care a fost ministru în ministerul lui *Wekerle*. Obiceiul tuturor bidigăniilor acestora mari, e, a să face cât se poate „dragi“ acelora din sinul cărora s'au ridicat ori în mijlocul cărora trăesc. Croesc la drumuri de fer prin părțile de unde sînt, încearcă tocmita drumurilor de țeară, și altele, și dacă pot fac rînd de câte ceva ajutor unora și altora din ce-i ce îi preamăresc, ca cu atât mai tare preamăriți să fie, — ajutor însă ce pe ei de faptă nu-'i costă nimic, căci tot de pe preamăritori ori de pe rudele lor se trage! Așa și ministrul *Bethlen András*, a făcut ochi dulci protopopului *Montani*, și s'a purtat foarte „prietenește“ cu dînsul. Protopopul vîzîndu-se prieten cu un domn așa mare, ce să se mai gîndească el la altceva, decât la burta lui, și haid' la căciulite și la tîrîte pe cote și pe genunchi, la murdară cerșire, pe lângă „*Măria-Sa!*“ Ear' „*Măria-Sa*“, nu tocmai prosticel, a folosit privilegiul și li-a dat să înțeleagă, că de vor

cere un ajutor, ar putea să-'l dobîndească, dar' sub o singură învoeală: *să se poarte, când e vorbă de mișcarea națională ori lupta românească, așa, ca ministrilor unguri — să le placă!* Să-'și lege adevă mînilor și să-'și astupe gurile, când e vorbă de lucrurile românești! Și jupânul protopop a lacomit la bani, și a îndemnat și pe preoții săi să-'i urmeze, și ei pare-că o să-'i urmeze doar' toți! Trist destul.

Noi însă le facem o socoată!

Fiecare preot din Munți, are un venit de cel puțin 4—500 fl. Să zice că și mai puțin, dar' de fapt nu prea! Ministrul le dă anumite ajutoare, anume la patru din ei câte 50—60—80 fl., adevă sub o sută, la vre-o 2, peste o sută până la două, la ceialalți peste 200 fl. Fiecare dintre acești preoți însă, are un venit dela poporul său credincios, *de cel puțin patru-cinci ori mai mare* decât îi dă ministrul ajutor! Ear' astfel fiind, întrebăm: Cine are drept să poruncească preotului cum să se poarte? Ministrul cu micul său ajutor, ori poporul cu partea întreită ce 'i-o dă? Și preotul de-a cui voință trebuie să țină seamă? De-a ministrului ce-'i dă 50 fl. ori de-a poporului ce-'i dă 3—400 fl.?

Răspunsul nu poate fi altul decât că *aici numai poporul poate fi dătător de ton, și preotul numai de-a poporului voce să țină seamă!* Dacă altfel va face, și pentru 50 fl. ai ministrului, ascultă de

acela și nu de dorința poporului care-'i dă sute de florini, dacă la mișcările naționale să codește a lua parte și nu e la locul său, în frunte: *poporul nostru să-'i ceară seamă pentru această mărșăvie*, să-'i poruncească să meargă înainte cu dînsul, ear' dacă nu, atunci să-'l lase să trăească numai din ajutorul ministrului cărui slugă plecată s'a făcut, ear' el să-'l încungiure cât numai poate, și să se fe-rească de a ave treabă cu el, și astfel de a-'l sprigini cu daruri din al său!

Aceasta e calea cea oablă pe care trebuie să mergem, de vrem ca boala să nu prindă rădăcini și să se nu ne molipsească întreg trupul național! Vedem aci o bubă urtă și scârboasă, dar' mai ales *primejdioasă*, să o curățim cât se poate de repede de pe trupul nostru, tăind chiar și în carne vie!

Altceva nu ne mai rămîne de făcut, decât ca, ținînd capul ridicat, fiecare din noi să fim *străji treze și curagioase, lîngă bunul și onoarea națională!*

Nici unul să nu se socotească prea mic de a să avînta la acest lucru; fiecare Român să știe că Dzeu 'l-a trimis în lume și pentru aceea, *ca legea, limba și cinstea neamului său se o păzească!*

Pe tot cel-ce vedem că se abate dela acest drum, se-'l oprim și să-'l întrebăm ce voește? *Să-'i cerem seamă pentru fapta lui de neam vînzătoare!*

FOIȚA.

Șezătoarea.

Seara vine mijitoare,
Stelele s'aprind;
Fetele la șezătoare
Cu fiuoare subsoare
Se duc chicotind —
Hi, hi, hi și ha, ha, ha!
Tot om toarce și-om juca!

La cea casă din cărare
Fetele s'adun,
Și pe lăiți colea în zare
Se așează fiecare,
Și la tors se pun —
Sfîr în fus! sfîr în fus!
Sună casa 'n jos și 'n sus!

Dar' auzi! pe la fereste
Țup, țup, țup pîșind!
Tot ce 'n sat flăcău mai este,
Ca și feții din poveste,

Vin p'alun sburînd!
— Bună seara, babe hăi!
— Cale 'ntoarsă, moși flăcăi!

Baba care multe știe,
'Și-a uitat de foc,
Visînd dulce din fetie...
Dar' prin casă... ce să fie?...
Ce să fie... eacă joc...
Și-și-și și șu-șu-șu!
Țuc, țuc, țuc și pu, pu, pu!

Baba sare și oftează..
Sgîndăre 'n tăciuni,
Fetele furca-'și așează
Și mai mișcă din sfîrlează,
Roșii ca căpșuni...
Și-apoi eară sfîr în fus!
Dară sporul li-s'a dus!...

Ear' Moș-Neagu din vioră
Trage hora lin
Zînga, zînga! și în horă,
Tot un cerb și-o căprioră,
'Mi-se strîng la sin —
Eară babă, furcă, fus,
În ungher la somn s'au pus.

Cîntătorii cînt'odată,
Cîntă două, trei!
— Dar' ești, noapte, fermecată,
De te duci așa turbată!
— Mai stăi, noapte, hei!
Până hora 'și-or găta,
Buzele 'și-or descurca!

Eată 'n zare se nălbește,
Fetele se smulg!
Fiecare se tocmește
Și cosița-'și netezește
Scuturînd de fuig...
Furca smulsă, fusul rupt,
Le ascund pe dedesupt.

Ear' flăcăii pe porțiță
Tot rîzînd îmi vin,
Cu cordele din cosiță,
Cu-un cercel, cu-o verighiță...
— Ori un măr din sin...
Și-apoi toată ziua 'n rînd
Toți și toate par visînd...

Ar. Densușianu.

O vorbă frumoasă.

De e adevărat că sînt multe săgețile ce s'au îndreptat de dușmanii noștri contra vieții noastre naționale, și multe fulgerele ce ei le-au descărcat peste capetele noastre, nu e mai puțin adevărat, că tocmai aceste îndărjite descărcări dușmane, ele înseși mai mult au deșteptat *mândria* și *curagiul* în poporul nostru, și l-au trezit pe el, de cât se-l fi *infricat*, precum puternicii doriau! Nainte cu câțiva ani numai, era Românul nostru tot Român ce-i drept, dar' prea tremura în fața fiecărui hiți-fiți și nevoiaș de slujbaș, — azi însă el știe cât trebuie să cinstească și cât să se teamă de el, dar' mai mult nu! Se teme Românul de pedeapsă și de temniță, — azi însă, văzînd căți fruntași luminați cu ce curaj au intrat în temniță pentru dreptul neamului lor, nu se mai teme! Fiecare merge dacă e de lipsă. Pilde avem destule și ni-se dau mereu. Eată și aci una:

Din *Velcheriu* primim următoarea scrisoare:

„Văzînd deosebita „luare aminte“ ce se „dă de stăpînire nu numai eroilor noștri „fruntași, dar' chiar și acelor, care spre pildă, „au adunat lucruri de casă pentru tombola din „București, — hotărîm'am și eu să adun „ceva pentru aceea tombolă. Ce-am adunat „trimit on. redacției a „Foi Poporului“ pentru „dare mai departe. Poate-că pentru acest pas „să am și eu parte, la timpul meu, de vr'-o 5 „zile arest, — dar' ce sînt aceste cinci „zile pe lângă cei cinci ani și mai mulți ai bravilor?...“

Iuliu Albon, cojocar.

*

Eată vocea adevăratului Român!

Și mulți sînt încă cei-ce în felul acesta vorbesc și judecă.

Eată unul dintre cele mai prețioase roade, date de lupta eroică și nefduplacată a scumpulor noștri martiri ce azi stau închiși!

Și e neprețuit acest rod! Fiți mândri iubii martiri de dînsul!

Eată, Maghiarilor, la ce sfîrșituri ajungeți cu politica voastră de topor! Unde dați și unde creapă! Vreți să infricați acest popor, și eată ce „frică“ stîrniți întrînsul! De D-zeu ca toți Românii noștri așa să gîndească, așa să simtă și așa să vorbească în fața prigonitorilor cruzi, și bine are să fie de acest neam!

O sărbătoare națională.

(Δ) La 15/27 Febr. n. s'au plinit o sută și zece ani, de când căpeteniile revoluției țerănești dela 1784 *Horia, Cloșca* și *Crișan* au fost tăiați cu roata de vii, pe piața Albei-Iulie, de cătră călăul (hoherul) ungur.

Noi știm cine a fost *Horia* și frații sei de suferințe. Au fost niște țerani deștepți, inima căroră sîngera de durere, văzînd nedreptățile cele multe ce le suferea poporul român din partea nemeșilor unguri, care îl sugeau și folosiau ca pe niște vite, dar' îl țineau și chinuiau mult mai rău ca pe vite. Ei s'au pus în capul unor cete de voinici și desnădăjduiți, și au dat un părjol țerii, făcîndu-o să se lumineze odată, roșindu-'i cerul, și umplînd de fiori și groază pe impilatori! Dar' ca toate revoluțiile, încercarea de-a scutura jugul, a avut rău sfîrșit, ea a fost sufocată, capii prinși și tăiați de vii în roată (afară de *Crișan*, care a murit în temniță). Ei sînt vrednici de pomenirea noastră, și de aceea ca sărbătorii să fie de noi. Noi am și face-o, dar' o putem face numai fără ori-ce zgomot, altcum împintenații de azi, temîndu-'și pielea, ca nu cumva însuflețindu-ne noi prea mult de mărețele umbre, să li-o scărpanăm și noi odată, ne încungiuță de loc cu gendarmi și miliție, ear' noi nu credem de cuviință deocamdată a împotrivi armei tot armă. La 1884—5 cînd s'a împlinit o sută de ani dela moartea lor, s'a încercat aici o sărbătoare națională cu multă paradă, dar' pe ziua pusă, gendarmii păzeau bisericile și porunci strașnice să dăduseră, orprind ori-ce slujbă dumnezească în aceea zi. De atunci noi n'am mai încercat.

O fac acum însă frații noștri din România liberă, și făcîndu-o ei, nu ne lasă pe noi să uităm de ce ar trebui să facem, dar' nu putem.

Ei, în România, au sărbătorit în anul acesta, ziua de 28 Febr. cu o pompă și

un sgomot neobișnuit, chiar ca demonstrație, fiindcă noi aici nu putem. Studenții s'au pus în fruntea mișcării. În mulțime de orașe s'au sărbătorit parastase pentru dînșii, și însuflețirea a fost peste tot locul, foarte mare.

Foile din *Țeară* scriu, că sărbări la care se se vadă lume atît de înflăcărată de mult nu s'au mai văzut.

Mai presus de toate măreață a fost însă sărbătoarea din București!

În București s'a adunat lume foarte multă și aleasă în sala cea mare dela „*Ateneu*“, unde s'au ținut multe vorbiri însuflețite și însuflețitoare, arătînd că însemnată e sărbătoarea precum însemnați aceia pentru cari se ține. *Horia* și soții au fost, după veacuri de suferințe, antăii bărbați care au avut curajul de a se ridica pentru scuturarea barbarului jug de iobagi, și deși n'au isbutit pe deplin, dar' au dobîndit totuși o îmbunătățire a sortii bietului iobag: de unde până aci el n'avea nici măcar voie să se mute dela domn la domn, ci ca un căne fără voință, trebuia să stea la acela sub mîna căruia s'a născut și să-l sufere toate mișeliile și neomeniile, — după revoluția lui *Horia*, s'a dat drept iobagului, că dacă nu-l mai poate suferi, să-l și părăsească domnul și să se treacă la altul. Eată antăiul drept dobîndit de Român în urma unei mișcări voinicești, drept însă pe care capii mișcării l-au plătit cu însuși curat și românesc sîngele lor!

Noi știm prețul aceste fapte și jertfe, și le știu și frații noștri de dincolo. De aceea dînșii au sărbătorit cu atîta pompă ziua numită. La adunarea dela *Ateneu*, după multe vorbiri, s'au cetit mulțimea de telegrame de felicitare și alăturare la sărbătoare, ce au sosit din toate părțile: dela Iași, din Cluj, Budapesta, Dobrița, Viena, Graz, Paris, Sibiu, și alte locuri.

Lumea s'a îndepărtat mulțumită și însuflețită dela adunare!

Dări de seamă.

V.

Librăria „*Frații-Șaraga*“.

Mergem azi mai departe cu darea de seamă asupra cărților tipărite de librăria „*Frații-Șaraga*“ din Iași.

Nr. 10.

„*Scrisori*“ de *Henriette* și *Mih. Eminescu*.

Mihail Eminescu a fost, precum am spus-o și în numărul trecut, cel mai dulce poet cîntător al simțimintelor ce mișcă inimile. Cîntarea lui este însă aproape de-apururi jalnică; răsufînd dintr'însa pretutindeni durerea și suferința ce-i făcea poetului zilele negre și care, ca un blăstîm, vieța lui întregă a pășit mereu alături cu dînsul!.. În zbuțumata sa viață se tînguia mai ales cătră iubitoarea sa soră *Henriette*, care la rîndul său își spunea năcazul ei și al fratelui său, uuei a treia persoane, unei doamne, *Cornelia Emilian*, ori fiicei sale *Cornelia*, care îi ajutură cu bani. În vo-

lumul (cartea) de sub numărul acesta, sînt date la lumină scrisorile ce sora lui *Eminescu* le trimitea acelor persoane, și din care se ved bine năcazurile cu care avea a se lupta bietul *Eminescu*, dulcele poet, și sora lui. Din bibliotecile școlare nu trebuie să lipsească cartea, ca una ce poate slugi cu date pentru cunoașterea vieții marelui poet.

Nr. 11 și 12.

„*Cercetări literare*“ de *Ar. Densușianu*.

Două volume: I. și II. Cuprind aceste în tot vre-o 28 de scrieri de-ale dlui *Ar. Densușianu* asupra literaturii române. D-sa ca profesor de universitate în Iași s'a ocupat mai cu dinadinsul de literatură, însuși scriind câteva volume de cuprins literar, — ear' urmărind pe alții cum scriu, și nu totdeauna plăcîndu-'i, i-a luat la forfecat și pe unii și pe alții. Și a dat fără cruțare în tot ce i-a părut d-sale greșit. N'a fost cruțat nici *Alexandri*, nici *Eminescu*, pe cari însă prea adese îi judecă pătimaș. Are dl *Densușianu* multe vederi foarte curate și tari, în criticele d-sale de care e

vorba, dar' nu e lipsit nici de patimă într'însele. Lucru de altfel ușor de înțeles. Doi meșteri de același fel, mare lucru să se vorbească unul pe altul de bine. Așa și între literați. Poți însă învăța multe din criticele dlui *Densușianu*. Bibliotecile școlare să-l și procure negreșit volumele, dîni învățători vor avea folos de cetirea lor. Cetitorii din popor însă, nu le vor pute pricepe.

Nr. 13.

„*Domnița Ruxanda*“ de *Nicu Gane*.

Sub titlul acesta sînt cuprinse 10 nuvele de-ale dlui *Gane*, anume: „*Domnița Ruxanda*“ (dela care e împrumutat numele volumului); „*Fluerul lui Stefan*“; „*Peatra lui Osman*“; „*Comoara de pe Rarău*“: „*Privighetoarea Socoli*“; „*Venătoarea*“; „*Aliuță*“; „*Hatmanul Baltag*“; „*Santa*“; „*Astronomul și doftorul*“.

În scrierea novelor dl *Gane* a fost de bună-seamă mai norocos ca în cea a poeziilor. Novelele d-sale au fost la timpul său, prin anii 1870, cu plăcere gustate și dînsul socotit ca un novelist de frunte. Astăzi, firește, avem

Din trecutul nostru.

— Traian întors la Roma. —

După zdrobirea Daciei, Traian și falnicele lui oștiri, se pregătesc de întoarcere spre casă. Și cum Dacia, Ardealul de azi, era țeară grea de bogății, Romanii au luat cu sine cât numai au putut duce, ca omul ce dă de o comoară pe care n'o poate ridica pe toată, ci ia cât poate, și pleacă. Romanii au dus cu sineși din Dacia, după această a doua biruință a lui Traian, nu mai aur și argint ca cinci milioane de chilograme! Afară de aceea o nespasă mulțime de petri prețioase, și ca coroană a tuturor: comoara însuși regelui Decebal, pe care el în ajunul bătăii o ascunsese în albia unui riu, dar' după moartea lui, un oare-care sclav prins de Traian, 'i-a spus acestuia că unde e.

Ajuns la Roma, Traian împăratul e primit cu o pompă și un alaiu, cum nu s'a mai văzut! Dela toate marginile pământului îi sosesc trimiși dela Crai și Împărați cu semne de cinste pentru marea lui izbândă!

Altele fiind acele vremuri, altele erau și desfătările și moravurile popoarelor. La noi astăzi, în zilele de sărbătoare, pentru înălțarea veseliei, la sate se fac jocuri, la orașe se dau teatre ori concerte, ici se duc oamenii să joace, dincolo se adună să privească și asculte. La Romani însă, pe acele vremuri, aceea ce la orașele de azi e *teatru*, era așazisul *amfiteatru*, adică locurile de privire, făcute anume, în care puneau să se lupte oameni tineri și voinici, sclavi, cu fiere sălbatece: lei, tigri și altele. Lupta era crâncenă. Omul ataca fiara, aceasta îndrjită săria asupra lui, și unul ori altul trebuia să piară. Mulțimea privia de pe delături, și își afla o nebună plăcere, văzând cum luptătorul a junghiat și ucis fiara, ori cum fiara a sfașiat pe luptător!

Când Traian s'a întors biruitor la Roma, zilele de sărbătoare întru cinstea

lui, nu au ținut o zi două, ci 123! Amfiteatrele erau deschise și pline, și în cele 123 de zile de luptă, nu mai puțin ca 11.000 de fiare sălbatece au fost ucise de sclavii luptători, și nu mai puțin ca 10.000 de sclavi au fost sfașiați de fiare! Și lumea din Roma, îmbuibății domni și d-ne, se destătau nebun de dulce în privirea acestor grozăvenii ce fac se-ți tremure carnea gândindu-te la ele! Așa erau însă moravurile acelor vremi, și așa creșturi oamenii lor.

Tot întru cinstea lui Traian, senatul roman a luat o frumoasă hotărîre: să-ri ridice în Roma, o măreață columnă de marmoră. Ea s'a ridicat și chiar și în ziua de astăzi e una din podoabele Romei. E un fel de turn rotund, înalt de 30 de metri, făcut din mari bucăți de marmoră, în vîrf avînd pe Împăratul Traian încununat. Pe din lăuntru columna e goală și are trepte pe care te poți urca în vîrfurile ei până la picioarele împăratului, unde este un fel de ambit pe care poți umbla în giurul lui. Pe din afară columna e de toată frumusețea; ea este toată-toată copertă de figuri și chipuri săpate în marmoră, care se succed înpregiurul ei ca și cum ar fi scrise, spre pildă, pe o pânză cu care e învălîtă în chip șerpuitor columna. Chipurile înfățișează, din jos în sus, pe Traian cu oastea lui cum pleacă din Roma contra Dacilor, prin câte și peste câte greutăți dă; luptele lui cu Dacii, înfrîngerea acestora, — tot. Așa că începînd din jos a te uita la chipuri, când ai ajuns sus, îți e ca-și-cum ai fi cetit toată istoria bătăilor lui cu Decebal. Columna asta e admirată încă și în ziua de azi, foarte mult, de toți cei-ce o vîd, — și ea păreche nu are.

După-ce s'au sfîrșit și sărbătorile și zgomotul lor, și oamenii 'și-au mai revenit în liniște, Traian aducîndu-și aminte că Dacia, puternica și neastîmpărata lui dușmană de odinioară, azi nu mai e de cît un pustiu, o casă părăsită, risipită, —

începînd să se gîndească, la ce e de făcut cu ea. Țeara o știa cuib de bogății și frumuseți, și îi părea păcat să o lase nefolosită, pustie. El veni la gîndul ca să o populeze, să o umple cu Romani, făcînd dintr'însa o provincie romană în care sprigiu să aibă și dela care folos să poată trage.

Dar' despre asta în alt număr.

I. M.

Alegeri de deputați bisericești în cercul Iliei.

Nu peste mult în cercul *Ilici* (com. Hunedoarei), au să se săvîrșească alegeri de deputați pentru sinodul și congresul național-bisericesc, în locul repausaților Romul de Crainic, fost deputat preotesc, și Alexiu Olariu, fost deputat mirean.

La 2 Martie v. va fi alegerea de deputat preotesc, în Ilia.

Ear' pentru alegerea de deputat mirean, pentru congres și sinod, sinoadele parohiale se vor întruni pe 12 Martie v. și vor vota, trimițîndu-și apoi bărbații lor de încredere la Ilia pe 19 Martie v. pentru scrutinul (numărarea voturilor).

După cît am putut combina după informațiile ce le primim din cercul Iliei, pentru postul de deputat mirean la sinod și congres, au candidat până acum domni: *Victor Tordășianu*, oficial consistorial în Sibiu, *Dem. Lăcătuș*, notar în Zam, *Sim. Dragomir*, notar în Gurasada și *Anuciuța Romul*, notar în Dobra. Se vorbește că dl Dragomir se va retrage de bunăvoie, după-ce a candidat și dl *Victor Tordășianu*.

Din parte-ne atragem toată luarea aminte a poporului nostru din Ilia și giur asupra însemnătății alegerii ce are să facă.

Nu ne mestecăm în trebile nimărui, dar' o vorbă fie-ne iertat să zicem și noi: dintre toți candidații, cel mai vrednic de a fi ales, este fără îndoială dl *Victor Tordășianu*, care de 12 ani muncește cinstit ca oficial consistorial, și ca atare se și pricepe negreșit mai bine ca ceilalți candidați, în toate trebile bisericești, cunoaște trebuințele lor, și va ști astfel să se și întrepună pentru ele, și să le apere, și a mai fost deputat 6 ani.

Cunoaștem pe dl *Tordășianu* de un tinăr zelos și cu fruntea ridicată, care *îndrăznește* să se întrepună pentru bine și adevăr, — și noi de astfel de oameni avem lipsă să între cît mai mulți în sfaturile noastre de tot felul, și naționale și bisericești.

Îl recomandăm drept aceea, luării aminte a alegătorilor dela Ilia!

novele și mai bune, mai strălucite, dar' și cele ale lui Gane sînt tot cu plăcere gustate. Bune și ca limbă și ca cuprins, care este și istoric une-ori, cum de pildă e *Ruxanda*, admirabila fată de domn moldovenesc. Ca și „Domnița Ruxanda“ bune sînt și celelalte; cu învătăuri; simțite și trezitoare de simțeminte. Le recomandăm cu stăruință cetitorilor noștri să le cumpere.

Nr. 14.

„Poesii“ de N. Beldiceanu.

Un volum de aproape 200 pagini, cuprinzînd 89 poesii, întâiele încercări ale scriitorului lor între anii 1865—1880. Dînsul încearcă a merge în poezie pe urmele lui Alexandri, rămîne însă departe de acesta. Are și câteva bucăți bunișoare, mai ales în „pasteluri“, cele mai multe sînt însă slăbuțe. Făgăduiește un al doilea volum. Poate acolo să dăm peste ceva mat bun. Din bibliotecile școlare însă, unde trebuie să aflăm pe toți scriitorii noștri, și mai buni și mai slabi, nu trebuie să lipsească nici această carte.

Nr. 15.

„Anecdote populare“ de Elena Sevastos.

D-șoara Sevastos, cutreerînd Țeara-Românească pentru a culege obiceiuri, datini și credințe populare, a adunat și povești din popor (volumul 1 din ediția Șaraga, de care am vorbit în numărul trecut) și a adunat și *Anecdote* (glume) ce-a auzit pe ici pe colo, și pe acestea le-a tipărit în volumul de sub acest număr al ediției Șaraga. Și d-șoara Sevastos a pus în versuri anecdotele auzite, dar' n'a fost prea norocoasă. N'a reușit a ne da ceva bun—bun. Era poate mai bine, să le lase în prosă, așa cum se spun. De altfel ele, ca cuprins, sînt bune, ca tot ce e rod al minții și închipuirii poporului, — forma însă le scade mult din preț. Bibliotecile școlare, să cumpere cartea.

Nr. 16.

„Antologie“ de A. Steerman.

Un volum de 250 pagini, cuprinzînd 177 poesii. Asupra acestei cărți numai vorbe bune putem

zice. Ea este o adunare de poesii alese din toți scriitorii noștri mai de preț. E o carte de muștră, pentru școale, și ca muștre sînt luate, firește, din fiecare scriitor, lamura. Avînd în mână cartea aceasta, ai o vedere peste toți poeții noștri, și-i poți cântări fără greș, care cam ce prețuește. La sfîrșitul posesiilor, aflăm și nește însemnări scurte despre fiecare poet: când și unde s'a născut? Ce a scris mai mult? Ce mai bine? și altele, — lucruri de lipsă să le știe fiecare cîrturar ce așteaptă să fie ținut de încâtva pricepător în ale literaturii. Și noi ne-am bucura să fie toți cîrturarii noștri foarte pricepuți în privința asta! Cartea e deci prea vrednică de a o cumpăra.

Nr. 17.

„Crestomație“ de A. Steerman.

Un volum tot de 250 fețe. Este același lucru, ce e și „Antologia“, cu deosebirea că acolo sînt muștre de poesii, ear' în aceasta muștre de proză. Din toți scriitorii de ceva preț, a scos câte o bucată scurtă, ori frînturi cel puțin. Astfel toată cartea cuprinde numai lamură de

Avram Iancu.

Publicăm astăzi mai departe că afară de cele publicate în numărul trecut, de unde ne-au mai sosit liste cu bani pentru „Monumentul lui Iancu“.

Suma din urmă, din nr. 50 al anului trecut: **3130 fl. 25 cr. și 261 lei, 50 bani.**

În **Decembrie** a. tr. ni-au mai fost sosit:

Din *Abrudsat* o listă cu 12 fl. din *Țiapu* una cu 3 fl. 30 cr. Din *Brazova* una cu 3 fl. 30 cr. Din *Lupeni* una cu 4 fl. 70 cr. Din *Rodbav* o listă cu 1 fl. 71 cr. Din *Măieran* un cu 3 fl. 40 cr. Din *Cinade* una cu 4 fl. Din *Murș-Gheja* una cu 9 fl. 30 cr. Din *Lasleul-român* una cu 3 fl. 65 cr. Din *Bistrița* o listă cu 20 fl. Din *Oslariu* una cu 4 fl. 35 cr. Din *Frata* una cu 7 fl. 32 cr. Din *Baniu* una cu 4 fl. 75 cr. Din *Șona* una cu 4 fl. 30 cr. Din *Topârcea* una cu 7 fl. 45 cr. Din *Porumbacul-inferior* o listă cu 3 fl. 12 cr. Din *Peteritea* una cu 4 fl. 26 cr. Din *Sabolciu* una cu 15 fl. 24 cr. Din *Satulmic* una cu 10 fl. Din *Micăsasa* una cu 3 fl. Din *Samsud* o listă cu 7 fl. 28 cr. Din *Dorstadt* dela un domn 2 fl. Din *Dalboșet* una cu 4 fl. 95 cr. Din *Sebeșul-săsesc* trei liste trimise deodată și aducând laolaltă 33 fl. 97 cr. Din *Zimbru* una cu 3 fl. 90 cr. Din *Urișor* una cu 15 fl.

În **Ianuarie** a anului de față au sosit:

Din *Vaideiu* o listă cu 5 fl. 80 cr. Din *Obreja* una cu 3 fl. 90 cr. Din *Tălmăcel* dela un plugar și soția sa 70 cr. Dela un domn medic din *Viena* 10 fl. Din *B.-Comloșiu* o listă cu 7 fl. 35 cr. Din *Berința* una cu 9 fl. 30 cr. Din *Miersig* una cu 7 fl. 40 cr. Din *Arad* (Aradgáj) una cu 7 fl. 90 cr. Din *Vinerea* una cu 5 fl. Dela un abonat din *Biserica-Albă* 1 fl. Din *Chișineu* o listă cu 13 fl. 65 cr. Din *F.-Varsand* una cu 2 fl. 30 cr. Din *Cernat* una cu 4 fl. 30 cr. Din *Buteni* o listă cu 5 fl. Din *Vinerea* altă listă cu 13 fl. 35 cr. Din *Orăștie* una cu 2 fl. 24 cr. Din *Zăbrani* dela un abonat 50 cr. Din *Cenade* o listă cu 3 fl. 50 cr. Din *Cacova* una cu 1 fl. 45 cr. Din *Orlat* o listă cu 16 fl. 36 cr. Din *Sighișoara* una cu 8 fl. 40 cr. Din *Halmagiu* și câteva sate din jur, o listă cu 3 fl. 20 cr. Din *Pecica-română* una cu 27 fl. 65 cr. Din *Vood* o listă cu 1 fl. 75 cr. Din *Aghireșiu* o listă cu 16 fl.

literatură. La sfârșit aflăm schițe scurte asupra vieții scriitorilor. Tot ce am zis la numărul 16 despre Antologie, zicem și aci despre astă carte. E bună și bine e să o aibă toți câți știu ceti și iubesc ce-i frumos în literatură. Firește limba nu e pretutindeni populară, ci precum au scris-o deosebiții autori.

*

În numerii viitori vom da mai departe seamă despre cărțile ce numita librărie le-a scos de sub tipar, și între cari vom afla încă bune, unele chiar foarte bune!

Astăzi încă numai unele îndrumări asupra felului cum pot fi procurate: Pentru un volum trimitem timbre în preț de 50 cr., și unul de 3 cr. pentru porto. Dela 2 până la 3 volume un timbru de 5 cr. pentru postă peste prețul însuși al cărților, ear' mai multe să trimitem ca pachet, plătind 25—30 cr.

„Institutul Tipografic“ din Sibiu vinde și trimite la cerere, ori-ce număr de volume.

Prier.

60 cr. Din *Murș-Lechința* una cu 8 fl. 69 cr. Din *Tăuni* una cu 5 fl. 88 cr. Din *Bogșă-română* dela mai mulți inși 1 fl. 71 cr. Din *Furjova* o listă cu 10 fl. Din *Soborsin* una cu 10 fl. Din *Bucium-Șasa* una cu 15 fl. 50 cr. Din *Comlăuș* una cu 6 fl. 95 cr. Din *F. Ghiriș* (Bihor) o listă cu 8 fl. 40 cr. Din *Alacapa* (în Dobrogea) dela mai mulți frați de-ai noștri de acolo, suma de 69 lei. Din *Rachita* o listă cu 6 fl. Din *Gorua* una cu 11 fl. 25 cr. Din *Lugoș* una cu 3 fl. Din *Ghirișul-rom.* una cu 2 fl. 52 cr. Din *Certeșul-de-sus* o listă cu 11 fl. 11 cr. Din *Alba-Iulia* una cu 6 fl. Din *Merisoriu* una cu 6 fl. 10 cr. Din *Réhău* una cu 10 fl. 25 cr. Din *Masca* una cu 2 fl. Din *Mohu* una cu 2 fl. 10 cr. Din *Sarafalva* una cu 3 fl. Din *Sohodol* o listă cu 5 fl. 83 cr. Din *Întorsura-Buzeului* una cu 4 fl. 60 cr. Din *Suciul-de-jos* (Alsó-Szőcs) dela un abonat 50 cr.

În **Februarie** ni-au sosit:

Din *Beriu* o listă cu 8 fl. 99 cr. Din *Arpașul-de-jos* una cu 70 cr. Din *Valeabrad* una cu 1 fl. 40 cr. Din *Hărâu* o listă cu 7 fl. 85 cr. Din *Viena* o listă cu 41 fl. Din *Arad* una cu 13 fl. 50 cr. Din *Secușig* una cu 15 fl. 95 cr. Din *Boian* una cu 3 fl. 50 cr. O listă pusă la postă în *Magyar-Igen* (Ighiu) cu 3 fl. 95 cr. Din *Saschiz* una cu 4 fl. 50 cr. Din *Nocrich* una cu 3 fl.

*

Cum noi încetasem a mai publica listele, mulți ne întetău să le dăm răspuns că de ce? Am scris multora prin postă. Între alții și adunătorilor din *Ormindea* (com. Hunedoarei). Am primit însă răspuns, în care se zice: „oamenii s'au năcăjit auzind de ce nu se publică lista, căci zic dinșii: „ori doară noi nu suntem Români și n'am pute purta o pedeapsă dacă vor vrea să ni-o dea?“ Și au cerut să se publice lista pe răspunderea lor!“

În fața acestei tinute hotărâte și curajoase a bravilor noștri frați *Ormindeni*, le facem pe voce, și publicăm în cele de mai jos, lista sosită de acolo:

Economii *Toader Bocanici* și *Toader Borza* a lui *Nicolae* au adunat din *Ormindea*, dela: *Lucreția Pop* 1 fl., *Eufrosina Băcilă* 50 cr., *Victoria Bocanici* 30 cr., *Valeria Avram* 20 cr., *Floarea Ștefan* 50 cr., *Maria Adam* a lui *Onuț* 50 cr., *Ana Adam* 50 cr., *Nastafia David* 20 cr., *Vuța Ștefan* 10 cr., *Cătuța Bocanici* 30 cr., *Raveca Bocanici* 50 cr., *Ana Popa* 50 cr., *Nicolau Pop* 50 cr., *Ioan Oprea*

a lui *Petru* 40 cr., *Lazar Meluț* 25 cr., *Lazar Adam* a lui *Ioan* 20 cr., *Nicolae Iuga* 20 cr., *Nicolae Ștefan* a lui *Petru* 50 cr., *Ioan Oprean* 20 cr., *Ioan Borza* a lui *Petru* 20 cr. *Nicolae Bexa* 20 cr., *Petru Bexa* 20 cr., *Nicolae Borza* a lui *Ioan* 20 cr., *Aron Adam* 20 cr., *Petru Bocănici* a lui *Avram* 20 cr., *Ilie Adam* 20 cr., *Ianăș Bulz* 20 cr., *Adam Adam* a lui *Adămuț* 30 cr., *Lazar Pușa* 20 cr., *Petru Ștefan* 50 cr., *Toader Meluț* 50 cr., *Cula Oprean* 40 cr., *Alexandru Lazar* 40 cr., *Vasilie Oprean* 20 cr., *Toma Adam* 20 cr., *Lazar Oprean* 40 cr., *Iosif David* a lui *Lazar* 20 cr., *Ionuț David* a lui *Lazar* 30 cr., *Ioan Borza* a lui *Ianăș* 30 cr., *Avram Adam* 20 cr., *Iosif Borza* a lui *Petru* 20 cr., *Alexandru David* 30 cr., *Nicolae Popa* 20 cr., *Petru David* 20 cr., *Toader Tudura* 20 cr., *Andron David* a lui *Ravechi* 50 cr., *Iosif David* a lui *Todica* 50 cr., *Avram Bulz* a lui *Pavel* 20 cr., *Adam Valea* 20 cr., *Moise Bulz* 20 cr., *Avram Bexa* 20 cr., *Daniilă David* 10 cr., *Lazar Opra* 50 cr., *Petru Ipna* 20 cr., *Avram Borza* 20 cr., *Petru Borza* a lui *Iosif* 20 cr., *Lazar Sim* 50 cr., *Nicolae Ștefan* 40 cr., *Toader David* 50 cr., *Nicolae Oprean* a lui *Ioan* 20 cr., *Gerasim David* 20 cr., *Nicolae Băc* 20 cr., *Ioan Popa* 30 cr., *Iosif Bulz* a lui *Petru* 20 cr., *Iosif Bexa* 20 cr., *George Ștefan* 25 cr., *Militon David* 50 cr., *Ioan Bocănici* a lui *Marti* 50 cr., *Tănase Bocănici* 50 cr., *Todica Oprean* 20 cr., *Andron Oprean* 40 cr., *Culița David* 20 cr., *Avram Ștefan* 30 cr., *Lazar David* a lui *Nicolae* 20 cr., *Ioan Oprean* 20 cr., *Nicolae Bocănici* a lui *Toader* 15 cr., *Petru Băc* 20 cr., *Avram Ștefan* 20 cr., *Nicolae David* a lui *Lazar* 30 cr., *Nicolae Borza* a lui *Lazar* 30 cr., *Todică Avram* 40 cr., *Avram Avram* a lui *Angel* 40 cr., *Lazar Avram* a lui *Angel* 20 cr., *Ianăș Avram* a lui *George* 20 cr., *Ioan Boian* a lui *Toader* 20 cr., *Lazar David* a lui *Ionuț* 20 cr., *Petru Avram* 20 cr., *Longin Adam* 20 cr., *Floarea Adam* a lui *Longin* 30 cr., *Avram Oprean* 50 cr., *Avram Bocănici* 20 cr., *Mitru Avram* 20 cr., *Ioan Bocănici* a lui *Tovie* 40 cr., *Adam Adam* a lui *Adam* 50 cr., *Andron Mihoc* 50 cr., *Petru Oprean* 50 cr., *Todica David* a lui *Nuț* 50 cr., *Lazar Sabu* 50 cr., *Toader Bocanici* 20 cr., *Toader Borza* a lui *Nicolae* 50 cr.

Suma 31 fl. 05 cr.

Suma întreagă adunată până acum: **3780 fl. 65 cr. și 330 lei, 50 bani. r.**

T. Liviu Albini, dătător de samă.

Poesii populare.

Din Bedeleu (lângă Trăscău)

culese de *Ioan Vesa*, inv.

Merge badea cu caru
Să-și aducă amaru,
Când va fi mai cătră Joi,
Duce-ar amaru 'napoi,
Duce-l-ar dară nu-l poate,
Că-i legat cu el pe moarte.

Badea meu e 'nvătător,
Eu de doru lui mai mor,
Că-i dus departe la școală,
Până vine zac de boală,
'I-aș scrie carte nu știu
Pân' a veni e târziu!..

Ce folos de voi, ficiori,
Că umblați în șezători,
Rămân fuse ne luate,
Buze moi nesărutate,
Usca-vi-s'ar buzele
Ca a noastre furcile!..

Din Boziaș

culese de *Demetriu Lazar Todoran*, inv.

Hei mândruță cum te-aș bate
Da 'mi-'s mânil legate,
Legate cu fir de iarbă
Nu te pot bate de dragă!..
Și, mândruță, cură te-aș strînge
Dar' ești tinără și-i plînge!

Măi bădiță frumoșele
Nu fi strajă căsii mele,
Hai la maica de mă cere,
Dacă maica nu se 'ndură
Vină noaptea de mă fură,
Fără cercei și mărgel
Fără voea maici mele..

Frunză verde alunică
Peste vară-i noaptea mică
Nu-i de mers la ibovnică,
Până 'n luna lui Brumari,
Că și nopțile-'s mai mari,
Șezi la mândra cât îți place
Și ziuă tot nu se face.

Pentru scumpii întemnițați.

În *Buhani* au dat pân' acuma liturgii pentru scumpii nostri întemnițați următoarele brave Române și bune creștine: Magdalina Sabău, Maria Covaciu, Irina Covaciu, Irina Ageu, și Maria Cosa. Ear' alte femei au luat asupra-le învoirea de a îngriji ca întreg postul Sfințelor Paști să se dea pentru dîșii în fiecare Duminecă liturgii. Acestea sînt: Sofia Ageu, Irina Covaciu, Maria Covaciu, Floarea Ardelean, Telca Cociu, Maria Todorean și Eva Maris.

— În *Șaroșul-unguresc* au dat slujbe d-zeești pentru aceiași iubii bărbați naționali, femeile Maria Tănase și Maria Bogdan.

— În *Sângeorzul-român* (com. Bistrița-Năsăud) s'a început slugirea unui șir de 20 de liturgii pentru întemnițați, pe cari le plătesc următoarele brave femei: Gacea Stefan Utalea, Cătălina Alexandru Steopoe, Maria Ioan Nițu, Ioana Alexandru Gagea, Ana Garabeth armeană, Nastasia Ioan, Par. Pop, Mariuca Maxim Pop, Pelagia Pantelimon Onea, Maria Iosif Pop, Ioana Stefan Buia, Măriuca Ioan N. Soharca, Iftinia Iacob Cordoș, Titiana Iacob Varvari, Tecla Ioan Andresi, Ileana Maxim Buia diliban, Maria Pintelei Lazar, Saveta Vasile Măriuș, Șofronia Niculai Cărcul, Sofia Pavel Șirlincan și Măriuca Mitrofan N. Gagea.

— În *Hărău* (com. Hunedoarei) încă s'au slugit liturgii pentru iubii nostri întemnițați, din partea dlui preot *Ioan Ioanovici*, în ziua de Sfântul Nicolae și a 2-a zi de Crăciun.

— În *Micăsasa* economul *Petru Nani* s'a hotărît ca în vremea sfântului post, să dea și el în fiecare Duminecă câte o liturgie de pomenire pentru iubii întemnițați, ear' mama d-sale ajunează câte o zi, ca D-zeu să le ajute și țină sănătatea!

— În *B. Comloș* s'a sîrbat deasemenea o slujbă d-zeească pentru scumpii întemnițați, în Dumineca lăsatului de brînză, prin dl preot G. Balan. Poporul a ascultat cu îndoită evlavie sfânta rugăciune înălțată pentru bravii nostri suferitori.

— În *Calvaser* au dat slujbe pentru întemnițați următoarele bune creștine: Emilia Deac, preoteasă în Calvaser, Sofia Surdu, Maria Hila, Măriuța Moldovan, Maria Stoia, Anuța Hila, Sofia Bucșă, Paraschiva I. Jurca, Paraschiva Nic. Jurca, Paraschiva I. Stoia, Ana Porea, Maria Stoia, Maria Popa, I. Vladu, Ana Ioniță Hila, Sofia Nic. Vintilă, Paraschiva Muntean, Opreană Hila, Salomie German,

Ana German, Ana Frațilă, Paraschiva Stănilă, Măriuța Frațilă, Ana Tiobra, Maria Achim, Maria Rotariu, Sofia Armie și Ana Rotariu.

— În *Arieș-Grindu* au dat următorii: Niamțu Toader, Hătăgan Ioan, Murășan Danilă, Bunariu Simion, Kereceșu Petru, Hătăgan Stef. Iuornasin Teofil, Drăzariu Name, Hărăstășian Teodor, Udria Stefan, Udria Iosif, Heța Ioan, Zeicu Blagu, Zeicu Petru, Popa Teodor, Misărășu Iosif, Popa Stefan, Berariu Stefan, Hărăstășian Teodor, Stoica Pavel, Tămasiu Constantin, Suciuc Teodor, Stanciu Lică, Praita Vasilică, Vătea Mihailă.

— În *Ațel* au dat: Rachira Roman, învățătoareasă, Ana Roman, Ana Mija, Rachira Nistor, Rachira Floarea, Rachira Roșca, Ana Rădulețiu, Măriuța Tocaciu, Lina Maier, Veronica Călburean și Maria Călburean.

Frumoase fapte pentru care vrednice sînt de toată lauda.

lor preot, și înzadar s'a încercat părintele Bena a le dovedi prin pilde pipăite, că pasul lor este greșit, căci ei fără nici o rușine au spus în fața D-Sale și a celorlalți din școală, „că dîșii nu pot să țină cu cei de față și că vor vedea ce vor face“. În ziua următoare a crescut numărul aceloră cu unul. Să nu cugete D-Lor însă că împreună cu Sașii, ei vor putea face ce vor voi, căci și fără de dîșii, tot Românii sînt mai mulți în comitet și tot Românii vor conduce atât acum cât și în viitor treburile acestei comune, deoarece-acești Români se îngrijesc de binele comun și nu numai de treburile lor personale.

Nu numesc numele acestor trei persoane de astă-dată, crezînd că se vor îndrepta măcar în viitor.

Un Român.

De sub Peatra-Craivei.

Craiva, în Februarie 1895.

Dle Redactor!

Ca o dovadă cum pe unde prețuita noastră „*Foia Poporului*“ străbate, simțul național se trezește în popor, slugească și următoarele:

În satul *Craiva*, un sat abia de 100 de fumuri, la îndemnul parochului și al învățătorului vre-o 3 bărbați au abonat foaia. De atunci atât abonații foii cât și ceilalți oameni din comună așteaptă cu mare dor Dumineca spre a ceti foaia și spre a vedea ce mai fac scumpii nostri mucenici, pe care stăpînirea cea fără Dumnezeu 'i-a înfundat în temniță cu „sfânta dreptate în mână“... cum zic dîșii.

Cetind că peste tot locul se dau prescuri pentru martirii nostri, nici Crăivenii n'au rămas înapoi, ei Duminecă în 13 Martie a făcut începutul femeia cantorului *Veronica Iosif Pop*. Duminecă dimineața era o mișcare deosebită prin sat. Care cum se întâlneau vorbeau că azi se va face slujbă pentru „domnii nostri“. Și biserica s'a umplut de popor. Lacrimi străluciau în ochii tuturor când s'a cetit apostolul despre *Petru cel închis în temniță de cătră Irod*, și când s'a făcut slujba „*pentru cei robiți*“, unde parochul a pomenit pe toți martirii nostri, ear' poporul a ascultat în genunchi. S'a ținut și o predică potrivită din acest privilegiu, și poporul însuflețit și mîngăiat a eșit din biserică.

Eată, dle redactor, ce foloase mari a adus foaia noastră, căci pe aici până acum nici nu se știa despre toată mișcarea noastră, ear' duhul național lipsia cu totul, pe când acum „*Deșteaptă-te Române*“ și „*Doina lui Lucaciu*“ se cîntă de cătră toți.

D.

SCRISORI.

Lupta în comune.

Pianul-de-Jos, 28 Februarie 1895.

Onorată Redacțiune!

Comuna Pianul-de-jos este locuită de vre-o 300 familii române și 70—80 familii săsești. Cu durere însă trebuie să spun, că între Români sînt unii cari nu țin cu cei de o națiune cu ei, și se lasă a fi purtați de nas de o mână de Sași; ca dovadă slugească următoarele rînduri:

La începutul lunii lui Ianuarie a. c. a fost înnoirea comitetului comunal. Sașii știind prea bine, că ei numai cu puterile lor nu pot ajunge în comitetul comunal și în primărie atîția câți dîșii ar voi, ci numai cu spriginul unor Români, au cerut spriginul alor câțiva Români, făgăduindu-le în schimb și ei spriginul lor. Astfel s'au tîrguit Sașii cu câțiva Români fără de-a ști cineva pînă în ziua înnoirii.

În 25 Ianuarie era ziua alegerii. Harnicul preot *Ioan A. Benea* a poftit în preseara alegerii pe membrii români din comitet în școală, ca aci cu toții împreună să se sfătuească cum va fi mai bine și să facă lista de candidare pentru ziua următoare. Cei poftiți s'au adunat în școală, dar' cu durere trebuie să spun, că între acestia s'au aflat și două persoane, cari n'au voit să iee în seamă bunele povețe date de harnicul și vrednicul

„VATRA“

minunata foaie pentru familie, pe care nu o putem din deajuns recomanda cetitorilor nostri pentru a o spriginii, abonându-o, — a apărut, numărul 4 avînd următorul cuprins:

„*Gogu și Gugușor*“ de *Ioan Slavici*; „*Seară de vară*“, poezie de *V. D. Păun*; „*Hipnotismul*“ de *Sc. A. Stăncescu*; „*Prăvălia pisicii*“ după *Balzac*; „*S'a despoiat codrul de frunză*“, poezie de *T. Dușu*; „*Bolnavii*“ (tr. *Maupassant*, de *Hlas*); „*În fața morții*“, poezie de *G. Sylvian*; „*O faptă rea*“ după *Ischechow*; „*Milius*“, poveste din giurul *Năsăudului*, de *V. Brebiceanu*; „*Sluga și popa*“ de *Dum. Stăncescu*; „*Un nativ șiret*“ de *V. Brebiceanu*; „*Fel de fel*“ de *.*.*

Chipurile, tipărite cu trei feluri de cerneală frumoasă, sînt: *Psyche*. — *Scene din Pompey*. — *Dragoste de mamă*. — *O! conșturile astea!* — *Castele în aer*. — *Oracolul din Delfi*.

Nu perdem privilegiul nici de astă-dată, a atrage asupra acestei foi, luarea aminte a celor-ce vor avea prindere, ca să o aboneze. Se poate avea și dela „*Institutul Tipografic*“ din Sibiu. Costă 50 cr. un număr.

Din Șaroșul-unguresc

culese de *Veronica Bogdan*, fiică de econom.

Fă-mă, Doamne, ce 'mi-'i face
Ori verigă ori inel,
La badea pe degețel,
Când s'a duce să se culce,
Cu mâna 'și-a face cruce
De mine-aminte-'și aduce
Că 'mi-a fost gurița dulce!..

La fereastra din afară
Vine dorul de mă 'ntreabă
De ce sînt tristă și slabă?
Eu spun dorului cu grabă
C'am iubit fără de treabă,
Eu spun dorului curînd
C'am iubit fără de rînd.

Dăscăliță jupăneasă
Toată vara șezi acasă,
Și tot ești o poamă arsă,
Ear' eu vara-'s pe hotar
Și-'s ca floarea din păhar!..

CRONICĂ.

Scăpat din temniță. Din *Calvaser* ni-se scrie, că economul *Nicolae Stănilă Crețu* 'și-a împlinit zilele acestea osînda de trei zile temniță, la care a fost osîndit pentru-că atunci când dl *Septimiu Albini* a venit, anul trecut, din temniță, 'l-a întimpinat la halta din Șeica și 'i-a ținut o mică vorbire. Bravul țeran e mîndru că 'i-s'a făcut cinste de a putea suferi și el pentru neam.

Veste bună. Primim următoarele șire: Din comuna noastră *Ațel* se vă trimit și eu ceva înbucurător, cum adevă noi poporeni români de când ni-s'a dăruit această foaie spre cetire, abia așteptăm draga de Duminecă să vină și să ne adunăm la cetirea ei, în care afară de veștile ce le auzim mai aflăm și multe învățături frumoase și folositoare; și cunoaștem că multe din acestea prind și rădăcină în inimile poporenilor nostri și încep a da și roadă. Așa la învățătura despre meserii au și început a da unii părinți pe fiii lor la

meserii deosebite, pe unii la ferărie și la rotărie, și altele. Lăudăm pe bravii Români din *Ațelul*, pentru ascultarea ce o dau sfaturilor noastre, pe cari noi le dăm cu deplină inimă bună.

Teatrul românesc. Jucarea comediei „*Bustul*” prin tinerimea din Sibiu, nu s'a putut ținea Marța trecută, precum înștiințasem noi în numărul trecut, dar' se joacă doară acum *Duminecă în 10 Martie n.*

Mulțumite. În *Bucium-sat* s'a dat la 5/17 Februarie o petrecere, în casele d-nei *Judita Nistea*, cu care privilegiu au încurs de tot 30 fl. 50 cr. din cari scoțându-se cheltuelile de 16 fl. 30 cr., din care rămas un venit curat de 14 fl. 20 cr., cari s'au dat drept ajutor bisericii gr.-or. de acolo. Dăruitorilor se aduce mulțumită în numele comitetului arangiator. *Dum. Bodea și Traian Danciu.*

— În *Mogoș-Mămăligani* cu privilegiu sfințirii bisericii gr.-or. în Septembrie 1894, mai mulți binevoitori domni au făcut daruri în bani pentru coperirea cheltuelilor avute cu repararea și sfințirea bisericii, și s'au adunat de tot 237 fl. 50 cr., cari s'au cheltuit toți, repararea și sfințirea costând 257 fl. Binevoitorii dăruitori primească însă mulțumită pentru mâna de ajutor ce ni-au dat. Pentru eom. par. *Vasile David*, preot.

Răspuns. Dl *Samoilă Silvestru* din *Roșia-săsească* ne trimite o scrisoare mai lungă, drept răspuns la cele publicate despre d-sa în numărul 8 al „*Tribunei*” și 3 al „*Foii Poporului*” din estan. D-sa ne incredintă că toate cele zise despre d-insul, sânt numai neadevăruri trimise din răutate foi de cătră dușmanii sei. Căci nu-i adevărat, că d-insul ar fi ținând cu Sașii, ci tocmai totdeauna cu Români, și numai binele Românilor îl apără în comitetul comunal în care e membru. Nu-i drept că ar fi votat cu Sașii la alegerea de jurați comunali, ci asta e numai o scornitură răutăcioasă despre d-sa, dată în foi ca să poată fi batjocorit. Când s'a purtat lista pentru *Iancu*, n'a putut să-l dea afară pe purtătorul listei, precum s'a scris despre d-sa, căci nici n'a fost măcar acasă în acea zi! Și, zice d-sa, pentru binele poporului și al bisericii lui a luptat și a jertfit totdeauna, și așa va face și pe viitor. Cele date în vileag despre d-sa, le-au scornit numai dușmanii d-sale personali, de care, durere, nu e cruțat nici lipsit. Om cu avere, e pismuit de cei cărora nu le dă pe nimic din averea sa, și de aceea îl clevetesc.

Desmintire. Din *Pianul-de-jos* primim următoarele șire: În nrul 7 al acestei mult prețuite foi, se plânge economul *Nicolae Todoran*, contra învățătorilor noștri, zicând: că domni învățători s'au mânia pe „coriști” și nu mai cântă cu d-insii în biserică. Dacă această plângere ar fi dreaptă, atunci dumnealor ar fi trebuit să se fi mânia pe coplii de școală căci cu acestia au cântat și cântă și acum sfânta liturgie în biserică. Cel-ce s'a plânge contra învățătorilor nici nu știe ce va să zică „cor”, căci alt cum nu ar fi vorbit de el, când noi pân'acum nici nu avem cor; încât se ține de domni învățători nu putem decât se zicem că dumnealor își cunosc prea bine chemarea. *Simion Cioran.*

Moarte. Din *B. Sebișiu* primim știrea, că tinărul *Petru Vesa* fiu de țeran, student gimnazial în *Beiușiu*, răcindu-se, s'a îmbolnăvit și a murit, în brațele iubitorilor sei părinți, la 10 Februarie. Durerea părinților e mare, căci multe și frumoase nădejdi legaseră de d-insul!

— *Dr. Lazar Petco, avocat*, a repausat în *Arad*, la 3 Martie n. c., în etate de 60 de ani și în al 33-lea an al fericitei sale căsătorii. — Îl plâng nemângăiați: iubitoarea soție și cinci fii, pecum și numeroase rudeni. Fie-i țărna ușoară.

Declarație. Răspunsul dela posta redacției din numărul trecut la adresa „*Agârbiceanul*”, nu-l privește pe domnul *Nicolae*

Agârbiceanu din *Cenade*, care e bănuț că lui îi sună, — ci pe un om din satul *Agârbici*.

Cor de plugari. Din *Stremțiu* (c. *Sălagiu*) ni-se scrie, că s'a înființat și acolo un cor de plugari, care în ziua de Sfantul *Nicolae* a isbutit a cânta întreagă liturgia. Vrednici sânt de toată lauda membrii corului, care își dau silință și învață, precum vrednic de lauda e și dl învățător *Petru Ilie*, care îi învață. Vre-o 8 tineri din sat au învățat „*Călușerul*” și „*Bătuta*”, ear acum învață și „*Romana*”. Frumoase isprăvi. Le dorim ajungere la bun sfârșit!

Cetitorilor noștri.

Se aduce la cunoștință aceloră dintre cetitorii noștri pe cari îi privește și cari n'ar ști-o, că „*FOAIA POPORULUI*” își are redacția ei singură, deosebită de cea a „*TRIBUNEI*”. Fiecare își primește posta cu ziarele și scrisorile sale deosebit. Redacția „*Tribunei*” nu are știre de ce vine „*Foii Poporului*”, și nici cea a „*Foii Poporului*” de ce scrisori vin „*Tribunei*”. Mulți trimitători de vești fac însă, pentru ușurarea lor proprie, așa, că scriu „*Tribunei*” ceva, adăugând „să se publice și în „*Foia Poporului*”. „*Tribuna*” folosește pentru sineși știrea, și n'are vreme să umble cu darea ei și pentru „*Foia Poporului*”, ear noi, neștiind nimic despre dorința trimitătorului, nu prea luăm din „*Tribuna*” vești, având înșine destule pe cari abia le putem cuprinde. Ear' unii trimitători, precum am aflat, se supără pe noi, crezând că din răutate nu-i băgăm în seamă. Nu-i însă așa. Cel-ce dorește să publice ceva în „*Foia Poporului*” se-i trimite de-adreptul redacției ei, ce are de trimis, altfel nu stăm buni pe aceea, că i-se va împlini datorința.

Înștiințare.

(Procurare de semințe de nutrețuri).

Se atrage de nou atențiunea membrilor „*Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului*” asupra „*avisului*” nostru din 31 Decembrie 1894, pe baza căruia în primăvara anului 1895 se va distribui între membrii reuniunii în mod gratuit semințe de trifoiu, luțernă și de napi de nutreț, precum și surcei nobili de meri și peri.

Cererile să se înainteze la subscrisul comitet până la 15 Martie n. a. c.

Totodată aducem la cunoștința tuturor agricultorilor români, că la cerere vom mijloci procurarea de semințe bune și ieftine pentru cei-ce doresc să cultive nutrețurile amintite mai sus.

Notăm aici prețurile precum urmează:

Un chlgr. sēmēntă de trifoiu (roșu de prima calitate) 72 cr.

Un chlgr. sēmēntă de napi (roșii uriași) 38 cr. Un chlgr. sēmēntă de napi (galbini rotunzi) 40 cr.

Un chlgr. sēmēntă de luțernă (de tot fină) 80 cr.

Un chlgr. sēmēntă de luțernă (prima calitate) 78 cr.

Un chilogram sēmēntă de luțernă (fină) 78 cr. Un chlgr. sēmēntă de luțernă (ungară) 74 cr. Agricultorii, care vor trimite la adresa noastră prețul semințelor, apoi 6 cr. pentru buletinul de expediție (Frachtbrief), precum și 2 cr. taxă de intimare și 1 cr. de chilogram pentru saculeț și pachetare vor primi semințele cu reîntorcerea postei.

Sibiu, 3 Martie n. 1895.

Comitetul central al „*Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului*”.

Iosif Pop,
vicepreședinte.

Victor Tordășianu,
secretar.

R Î S.

Stăpâna către servitor:

— *Mă Ioane! dacă te mai îmbețești te dau afară din slujbă!!*

— *Zeu, Cicoand, să fiu al necuratului dacă mai beau, numai azi și mâne mai beau, și pe urmă tocmai poimâne.....*

La vëndătoare.

Doi țerani vëndură un iepure, și unul trage cu pușca, zicând către celalalt: „mi-se pare că l-am lovit, că fuge al dracului.”

Doi Ovrei s'au bătut cu doi Români și alt Român întreabă pe un Ovreu: ce-ai făcut, jidane? V'au bătut Românii?

— *Da cum să nu mă bată?! că ei au fost doi și eu numai eu cu frate-meu!*

M. Călin. Sadu.

Inspecție la casarmă.

Colonelul. — Sântefi mulțumiți cu mîncarea?

Soldatul. — *Da, dle colonel.*

Colonelul. — *Nu se întemplă să vă dea la unul porția mai mare, la altul mai mică?*

Soldatul. — *Nu, dle colonel... toate sânt mici!*

POSTA REDACȚIEI.

D-sale *Ioan Guția* în *Bagaciu*. Fii lăudat pentru încercarea D-tale și simțimintele bune naționale ce se vede că le ai față de iubii noștri conducători! — Am trimis poesia la *Seghedin*, dar' de publicat nu se putea.

D-șoarei *Elena Creangă* în *Târlungeni*. Mulțumim de poesia populară. Cea națională însă nu-i iertat s'o publicăm. Ar fi îndemn de revoluție. pentru care ai fi aspru pedepsită.

Lui *Nicolae și Catița Ioviță* în *Jadani*. Mulțumiți lui D-zeu că vi-au folosit. Învățați și pe alții. În foaie nu se poate publica.

Dlor *N. O. și P. A.* în *T. m.* D-voastră vorbiți tot de alții și de alte lucruri, nu de acelea cu care sînteți inveniuți în corespondența publicată. Nu tăgăduiți denunțarea la primărie, ce ne face să vă credem vinovați. Ear' așa nu putem publica „*rectificarea*” D-voastră, care nu rectifică nimic.

D-sale *Iacob Ploscariu*, ec. în *Frata-de-Câmpie*. Nu-s vrednici să-i luăm în socoteală. Ascultați numai D-voastră de preotul harnic ce zici că aveți, și înungiuțați pe leproșii de care ne scrii. Când le vine vremea dați-i în laturi, și alegeți pe alții, vrednici! Să trăiți. Înainte cu D-zeu pe calea cea bună!

D-sale *I. P. Roșu* în *Lancrăm*. Cu părere de rău, dar' poesia trimisă nu o putem folosi. Ai avé proces pentru ea.

Dlui *Patricie Pinte* în *Sighișoara*. Gramatică bună pentru Germani ce vor să învețe românește e cea de *N. Cionca*. Costă 1 fl. 40 cr. fără porto. O poți avé dela Institutul nostru.

Dlui *D. B.* în *Săiște*. Va apare în numărul cel mai apropiat al „*Economului*”.

D-sale *Stefan Crișan* în *Măn.-rom.* „*Normativul*” nu se mai află. Acum se tipărește. „*Limba mat.*” de *Pușcașiu*, costă 40 cr.

Dlui *Cr. Mărgineanu* în *Cenade*. Nu-i vrednic să-l mai luați în seamă pe acel jidănit. Bine că oamenii nu ascultă de el. Să-l copere cu disprețul lor! Când vi-ar fi urmat vre-un rău, l-am înfiera. Așa însă faceți cruce peste el!

Pentru redacție și editură răspunzător: **Ioan Ciontea.**

Proprietar: **T. Liviu Albini.**

LOTERIE.

Tragerea din 2 Martie n.

Budapesta: 24 15 79 35 90

Tragerea din 6 Martie n.

Sibiiu: 6 23 59 72 10

Bibliografie.

La librăria „Institutului Tipografic“ din Sibiiu se află următoarele cărți:

„Memorial“, Archiep. și Metropolitanul Andreiu baron de Șaguna, de Nicolae Popea	fl. 1.30
„Starostele“, de Pop Reteganul	„ —.25
„Istoria Românilor sub Mihaiu-Vodă-Viteazul“, de Nicolau Bălcescu	„ 2.20
Memorii din timpul războiului“, de Georgescu	„ —.88
„Higiena română“, de Dr. Leo Murășianu	„ 1.—
„Trandafiri și vioarele“, de Pop-Reteganul	„ —.40
„Povestiri“, alese și întocmite de Petra Petrescu	„ —.75
„Introducere în Cărțile Testamentului vechiu și nou“, de Dr. Iuliu Olariu	„ 2.50
„Ode“, „Epode“, „Carmen Izvoade“, de Demetrescu	„ 4.40
„Bate la ușe“, de Carmen Sylva	„ 1.10
„Trăvnițe“, 10 piese Slovacăști Vol. I. și II. à 1 fl. 50 cr	„ 3.—
„Introducere la psihofisică“, de Mihailescu	„ 1.90
„Saeculare“, de Ollanescu	„ 3.30
„Merinde dela școală“, de Popa	„ —.60
„Despre influența impregierărilor“, de Panaite Zosin	„ —.55
„Copii de pe natură“, de Negruzzi	„ 1.65
„Doina“, conf. ținută la ateneul din Bêrlad, de Mândrescu	„ —.28
„Homo-Sum“, roman de Ebers	„ 1.—
„Critice“ 1867—1892, de Maiorescu. Vol. I. și II. à 2 fl. 20 cr.	„ 4.40
„Povestile Bănățului“, de Căntana	„ —.30
„Studii Critice“, de Ghera. Vol. I. și II. à 2 fl. 20 cr.	„ 4.40
„Din Moldova“, schițe de Kotzebue	„ 1.10
„Floarea din Firenze“, de Livescu	„ —.55
„Cerșitorul“, dramă în 2 acte de Livescu	„ —.55
„Icesii“, de Macedonski	„ 2.20
„Elemente ungurești în limba română“, de Mândrescu	„ 1.50
„Poesii“, de Negruzzi	„ 1.10
„Teatru“, de Negruzzi. 3 Vol.	„ 8.25
„Pui de lei“, de Nenitescu	„ 1.10
„Literatura popor. română“, de Gaster	„ 2.75
„Să auzim, toate	„ —.25
„Scrierile părinților apostolești“, de Dr. Iuliu Olariu	„ —.75

Hârtie de scrisori
cu inscripția

„Totul pentru Națiune!“

lozinca sublimă a Fetelor Române efectuează Librăria „Institutului Tipografic“ în ori-ce mărime de hârtie, cu diferite arabescuri, în cutii sau fără cutii.

Foaie ilustrată pentru familie

„**VATRA**“,

sub direcțiunea

dilor **I. Slavici, I. L. Caragiale și G. Coșbuc.**

Această revistă ilustrată este dirijată de unii dintre cei mai apreciați scriitori români, cu menirea de a oferi onor. public cetitor român, cele mai bune scrieri ale celor mai talentați scriitori români din toate părțile locuite de Români.

Trebuia în sfârșit o foaie, care să ocupe un loc de cinste pe masa fiecărei familii românești.

Nu va fi cruțată nici o jertfă pentru atingerea acestui scop; grija de căpetenie fiind a nu lăsa să se strecoare în această revistă nimic nepotrivit cu tradițiile neamului nostru și cu moravurile familiei.

Cele mai bune romane, povestiri, poezii etc. originale și alese, vor ocupa primul loc și numai întâmplător în al 2-lea rând traducțiuni. Toate însă în cea mai curată, mai aleasă și mai frumoasă românească.

Artele, știința, recenziunile teatrale și musicale, noutățile literare, evenimentele însemnate, partea variată și humoristică, toate își vor avea coloanele speciale rezervate în această foaie, cu competență și cu onestitate redactate.

Nici viața casnică nu va fi neglijată: Sfaturi bune din punctul de vedere al educațiunii, higienii, îmbrăcăminteii, a traiului economic, felurite îndrumări folositoare economiei casei, vor fi tratate cu multă grijă.

Ilustrațiunile vor fi alese pe cât e cu putință din istoria neamului nostru, copii după tablourile artiștilor noștri și a celor străini, vederi felurite din țeara noastră și de pretutindenea unde locuiesc Români.

În aceste condițiuni se va prezenta onoratului public român, foaia ilustrată pentru familie

„**VATRA**“,

ca un mărgăritor al literaturii noastre naționale, și va apăre de 2-ori pe lună adecă 24 fascicule pe an de câte 4 coale 4° mare, tipărită cu îngrijire pe hârtie velină.

Prețul abonamentului pe un an este:

Pentru Austro-Ungaria: coroane 24. Pentru țerile Uniunii-Latine: fr. 24.

Vânzarea cu numărul: **coroane 1.10** (Austro-Ungaria), **franci 1.10** (țerile Uniunii-Latine).

Subsemnatul vă roagă să primiți cu simpatie apariția acestei publicațiuni românești, și să-i asigurați continuitatea prin binevoitorul d-voastre sprijin, abonându-vă la ea.

Abonamente se primesc și în librăria „Institutului Tipografic“ Sibiiu, Strada Măcelarilor Nr 21.

Cu deosebită stimă:

C. SFETEA,

librar-editor. — BUCUREȘTI.

[476] 25—30

Banca generală de asigurare

„**TRANSILVANIA**“

ÎN SIBIIU.

fundată în anul 1868

[963] 1—

asigurează prelungă condițiunile cele mai favorabile:

a) în contra pericolului de foc și exploziune clădiri de ori-ce fel, mărfuri, produse de câmp, mobilii etc.

b) pe viața omului în toate combinațiunile, precum: asigurări de capitaluri pe cazul morții și pentru termuri fixate, de zestre și de rente.

Dela fundarea institutului se plătiră:

Despăgubiri pentru daune cauzate prin foc	Sume asigurate pe viață
în a. 1869—1891 fl. 905,194.22	în a. 1870—1891 fl. 697,207.44
în a. 1892 „ 48,911.78	în a. 1892 „ 57,791.88
în a. 1893 „ 34,925.85	în a. 1893 „ 53,119.28
în a. 1894 „ 56,333.20	în a. 1894 „ 59,659.—
Suma fl. 1,045,365.05	Suma fl. 867,777.60

1,913.142 fl. 62 cr.

Conform bilanțului pentru 1894 fondurile de rezervă și garanție se urcă la

920.257 fl. 36 cr.

Prospecte și formulare se dau gratis.

Deslușiri se dau și oferte de asigurări se primesc prin Direcțiune în Sibiiu, (Strada Cisnădiei Nr. 5, casa proprie), sau prin Agenturile generale și principale în Brașov (H. Hermann), Cluj și Arad, precum și prin Agenturile speciale în locurile mai însemnate.

Un deregetor

cu studii și praxă află aplicare la
moșia mea în Batiz, posta
P.-Kalán. [965] 1-1

Ioan Mihaiu.

Un băiat,

care voește a învăța mo-
răritul, se primește la

Nicolae Lazar,

[767] 3-3 morar în Orlat.

Institut Tipografic T. L. Albin în Sibiu.

A eșit de sub tipar:

Călințarul Poporului

pe anul comun

1895.

Cuprinsul: Călințarul astronomic și bise-
ricesc, cu povește economice pe fiecare lună. —
Cronologie pe anul 1895. — Genealogia dom-
nitorilor europeni. — Posta. — Corespondența
telegrafică. — Raportul între măsurile noue și
vechi. — Scara timbrelor. Autoritățile biseri-
cești române din Ungaria și Transilvania. —
Văduvele, de Delavranca. — Moțul și
Domnul, de Ioan Vesa, învețător. — *Eco-
nomic*: Ceva despre stăpînire omidelor; Sirop
de smeură și de cireșe. — *Poesii*: Cu flori
cu ramuri verzi. (Dedicatie martirilor noștri)
de P. Dulfu; Lupta vieții, de G. Coșbuc. —
Partea hazlie: Oala cu lapte; Anecdote; Răs-
puns încurcat; Ghticuri. — Tirgurile din
Ardeal, Ungaria, Bucovina și România. —
Inserate.

Numai 20 cr. exemplarul. —
Cu trimiterea pe postă 23 cr.

În editura „Institutului tipografic”
a apărut și se află de vânzare

Prăsierea pomilor

de
D. COMSA,

membri în comitetul central al „Reu-
niunii române agricole”.

Prețul unui exemplar 12 cr.

Institut Tipografic T. Liviu Albin.

„MIELUL”,

casă de împrumut și păstrare, societate pe acții în Poiana.

A III-a INCHEIERE A CONTURILOR

casiei de împrumut și păstrare „Mielul”, societ. pe acții în Poiana cu 31 Decemv. 1894.

Contul bilanțului

Active :		Pasive :	
Capital de acțiuni, rate restante . . .	800 —	Capital de acțiuni . . .	25000 —
Casa în număr . . .	1666 35	Depuneri spre fructificare . . .	34499 44
Împrumuturi pe obligațiuni cu caventați	37174 18	Interese anticipate pro 1895 . . .	1509 49
Cambii escomptate . . .	12117 —	Fondul de rezervă . . .	180 56
Împrumuturi hipotecare . . .	9015 —	Dividende neridicate . . .	119 —
Spese de fundare . . . fl. 563.69		Profit curat . . .	1826 05
după amortisare de 10% . . .	507 32		
Mobilier . . .	357.82		
după amortisare de 10% . . .	322 04		
Credite de cont-curent . . .	1532 65		
	68134 54		68134 54

Contul profitului și perderilor

Eșite :		Venite :	
Interese pentru depuneri spre fructific.	1176 02	Interese . . .	
Interese pentru fondul de rezervă . . .	8 60	dela obligațiuni cu caventați . . .	209 76
Spese :		„ cambii de . . .	561 50
Salare, imprimate, inserțiuni, porto, div.	728 33	dela împrumuturi hipotecare . . .	562 11
Contribuțiuni :		după acții . . .	64 44
dare directă . . .	302 91	„ credite de cont-curent . . .	71 24
darea drumului . . .	25 83	Provisiuni . . .	225 32
diverse aruncuri . . .	43 28		
10% dare la interesele depunerilor . . .	91 20		
Amortisațiuni :			
10% din speșele de fundare . . .	56 37		
10% din mobilier . . .	35 78		
Profit curat . . .	1826 05		
	4294 37		4294 37

Poiana, la 31 Decemvrie 1894.

[908] 1-1

Elia Dop,
director.

Ilie Georgescu,
comptabil.

Dumitru Șufană,
cassar.

Ioan Prodan,
membru al direcțiunii.

Nicolae Păța,
membru al direcțiunii.

George Ghișe,
membru al direcțiunii.

Subsemnatul comitet am examinat conturile prezente și le-am aflat în deplină regulă.

Poiana, la 25 Februarie 1895.

Nicolae Dobrota.

George Gige.

Ilie Ban.

Ilie Oprean.

„VICTORIA”,

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII.

Sediul: ARAD, casa proprie, calea Archiducele Iosif nr. 2.

Întemeiată la 1887.

Capital de acții fl. 300.000. Fond de rezervă fl. 80.000.

Depuneri fl. 650.000. Circulația anuală fl. 10,000.000.

Primește depuneri spre fructificare, după care solvește 5%
interese fără privire la termenul de abdicere.

Darea de venit după interese încă o solvește institutul separat.

După starea casiei, depuneri până la fl. 1000 se restituiesc
îndată la prezentarea libelului fără abdicere.

Depuneri se pot face și prin postă și se efectueșc momentan
după sosirea comandei.

[759] 3-46

Direcțiunea institutului.

ECONOMUL

redactat de I. COSTIN,
preot.

Commasarea.

(Urmare din nr. 8.)

Aşa d. e. dacă cineva are 5 părţele de fâneaţe câte de un car de fân, acele le coseşte într'o singură zi, când uscă fânul trebuie să alerge cu lucrătorii dela un pământ la altul, şi dacă depărtarea este mai mare, venind ploi nu poate să-l aşeze fânul laolaltă; dar' fiind pe un singur teritor cu toată uşurătatea îl poate pune pe olaltă. Tot asemenea greutate are la clădirea clăilor sau firciturilor, dacă presupunem că 'l-a putut usca fără ca ploaia să-l fi negrit pe jos, proprietarul în loc de una sau două clăi face 5 şi neputându-le purta din ţarină până n'au cosit toţi sătenii, este silit a-l lăsa pe toate locurile. Venind ploi pierе fânul din clăi, şi de cătră pământ şi deasupra, până când dacă s'ar afla într'un singur loc s'ar pute face mai puţine clăi, când de sine urmează că nu pierе atâta.

S'au dacă voieşte a ara câte o parţelă de aceste şi poartă gunoiu, zicem destul, cum face economul cel bun, de pe o holdă scurtă şi îngustă ploile spală zama gunoiului de pe pământul vecinului. Dacă însă ar fi o tablă mai mare de loc zama s'ar scurge pe pământul lui. Voind a ara mai multe părţele este silit a alerga la purtatul gunoiului în mai multe lături, tot asemenea şi la arat, săpat, secerat şi căratul recoltei, prin ce perde o mulţime de vreme umblând din sus în jos. Putend avè pământul laolaltă această vreme o poate folosi într'un loc, pe pământul seu, când ca într'o grădină de plăcere poate obosi.

Din aceste puţine motive însă se vede apriat că ţinta sau scopul commasării este bună, încă chiar şi atunci, când doară economul ar primi cu ceva mai slab pământ. Avèndu-l tot într'un întreg îl poate întocmi mai bine.

Dar' poate fi commasarea şi păgubitoare, când în loc de păminte bune de lungă cursul văilor, economului 'i-s'ar da nişte păminte sterpe de pe coline sau dîmburi, unde deoparte abia poate sul gunoiul, de alta acela îl spală ploile la mal în jos pe pămintele altora. Mai bine se potriveşte commasarea pentru locurile din şesuri. Dar' nici atunci nu este păgubit economul, când se face la comune muntoase, dacă la commasare se face un comput bun cu judecarea claselor, presupunend că împărţirea se întemplantă în mod conştienţios.

Este de ştiut şi aceea, că fie mintea omenească ori-cât de deşteaptă, totuşi scopul de-a avè fiecare om proprietatea tot într'un pământ întreg deplin nu se poate ajunge.

Dacă în ziua de astăzi s'ar împărţi întreg rotogolul pământului după suflete, ca fiecare să aibă asemenea parte de pământ, mâne deja s'ar şi face abatere, căci fiind pământul un obiect de vânzare, adecă de neguţătorie, unul ar vinde, altul ar cumpăra şi eată că cântarul sau ecuilibrul s'a schimbat. Întocmai aşa se întemplantă şi cu commasarea, că deşi pământul fiecărui proprietar 'i-s'a dat într'una, două sau trei părţi din hotar, acele făcându-se de vânzare, scopul de a avè tot pământul într'un întreg se schimbă, după trăinicia sau hărnicia unuia, şi după slăbiciunea altuia. Pământul fiind vânzător ca ori-ce marfă de neguţătorie, tot mereu îşi schimbă stăpâni; de unde urmează de nou încrucişarea proprietăţii.

După-ce am trecut peste aceste aprietieri generale, acum urmează să arăt poveţele prin cari sînt statorite drepturile şi datorinţele urmărind la commasare, după-cum s'au statorit aceste prin articolul XXIV. de lege din 1892 şi ordinaţiunea pentru împlinirea celor statorite prin lege, dată de ministrii de interne, agricultură, justiţie şi finance sub nr. 356 din 1893 Ianuarie 3 pentru Transilvania şi comitatele Caraş-Severin, Zarand şi Chiorul, cu privire la procedura urmărindă, la despărţirile urbariale, proporţionare şi commasare.

Din ordinaţiunea amintită voi traduce numai acele părţi, cari pot fi de folos pentru popor, aşa unii paragrafi cari mai mult se referesc la datorinţele, cum trebuie se purceadă judecătorii şi inginerii, adecă cari cuprind curat datorinţa acelora şi de loc nu sînt în legătură cu afacerile de proprietate nici că le voi aminti. Deci numai acei paragrafi îi voi interpreta întocmai cum se află în ordinaţiune, cari se pot întrebuiţa după părerea mea cu ceva folos.

Cap. I.

Hotărîri generale.

§. 5. Conform legii amintite (§. 2) cu rezolvirea drepturilor şi relaţiunilor isvorite din proprietatea urbarială sînt încredinţate tribunalele regeşti pe teritorul cărora se află proprietatea de pământ.

§. 6. Dacă contra tribunalului sau presiidiului dela tablă, cât şi faţă de membrii judecători s'ar ivi împedecăminte temeinice de interes, aşa încât din numărul celor rămaşi nu s'ar pute compune un senat judecătoresc, care să poată aduce hotărîri, atunci din partea celor interesaţi se pot cere trimiterea altor judecători, sau aceasta se poate întemplantă şi din alte cauze mai însemnate.

Dreptul de a exmite un asemenea judecător în numele Împăratului, îl îndeplineşte ministrul de justiţie.

§. 8. Cele isprăvite după toate regulile din partea proprietarilor sau ordinaţiunilor legitime din presente, atât împăciu-

rile, declaraţiunile şi greşelile făcute au putere de drept şi pentru moşteritori“.

§. 9. Arênda, zălogirile sau averile îngreunată cu datorii, nu poate împedeca regularea urbarială, proporţionarea ori commasarea, toate aceste drepturi dacă între persoanele interesate nu s'au făcut nici o înţelegere, trec pe averea de nou dobândită.

§. 10. Comisarii sau încredinţaţii cari sînt de lipsă în anumite casuri la commasare, se denumesc din partea tribunalului sau a judeului încredinţat cu împlinirea commasării dintre advocaţii aflători pe teritorul tribunalului. Aceea pot fi constrinşi la împlinirea sarcinei lor încredinţată şi cu pedepse dela 50—500 fl., şi dacă din negligenţa lor s'ar amîna pertactările, se pot pedepsi şi cu cheltuelile veninde din amînare.

§. 11. Cercul de lucru al comisarilor şi reprezentanţilor aleşi din partea celor interesaţi, mai mult se extinde la încheierea păcii.

§. 12. În unele împregiurări, când oare-care hotărîre, care în urma acestei ordinaţiuni se face cunoscută comisarului cât şi interesatului prin înmanuare, apoi amèndoi fac apelată: dacă în aceste două s'ar afla deosebiri, pentru orientare serveşte recursul interesatului.

§. 14. Declaraţiunile şi mărturisirile făcute în decursul cercetărilor, nu se pot retrage. Nu se poate lua în seamă recunoaşterea, dacă motivele câştigate sau cercetările diregătoreşti dovedesc contrarul.

§. 15. Dacă interesatul nu neagă (tăgădueste) hotărît şi respicat afirmările contrarului, atunci cele susţinute se privesc a fi adevărate dacă nu s'ar adevèri contrarul prin argumentele aflate în cursul cercetărilor judecătoreşti.

§. 16. Recunoaşterile făcute faţă de alte persoane sau altă judecătorie, încât pot servi de arguminte le statorite judecătoria.

§. 16. Tot asemenea prin judecător se statorite, cât poate servi de motive recunoaşterea grupurilor faţă de soţii interesaţi.

§. 18. Când cutareva doreşte a adevèri prin act legalizat sau autentic faţă de contrarul seu, această împregiurare fără a face recurs în cursul pertractărilor se descopere înaintea judeului exmis, care în protocol deosebit cearcă afacerea referitoare la proprietatea comună.

Tot asemenea pertractare are loc şi atunci, când din oficiu, este de lipsă a câştiga ceva date autentice.

În cauza scrisorii comune autentice, hotărăşte tribunalul. Dacă tribunalul a statorit comunitatea scrisorii, şi odinează că aceea să fie arêtată sau predată din partea proprietarului în 15 zile judeului exmis, sau să pună jurământ, că n'are în biruinţa sa scrisoarea, nici nu ştie

unde se află, nici aceea că cu știrea lui s'ar fi nimicit. Dacă nici actul (scrisoarea) n'ar scoate-o, nici n'ar voi a depune jurământ, atunci încât n'ar fi vorbă despre o întrebare mai însemnată ar trebui să fie adevărită pentru diregătorie, conținutul ei se privește adevărit pe partea aceluia, care a susținut că există scrisoarea, dar' dacă este la mijloc o întrebare mai gravă, care trebuie statorită prin diregătorie, tribunalul poate constrânge sub pedeapsă de 20—1000 fl. pe persoana renitentă ca să arete documentul de sub întrebare.

În contra hotărârii aduse cu privire la comunitatea de interese ce are ceva document, n'are loc recursul, însă autoritățile mai înalte, cercând actele aflând că cutareva act nu s'a putut declara de comun, nu-l primesc de document nici atunci, dacă partea contrară n'a voit a depune jurământul. În acest caz se poate ordina replătirea banilor încasați ca pedeapsă.

Contra hotărârilor de pedeapsă, adusă din partea tribunalului, se dă loc recursului la tabla regească. În contra hotărârii adusă de tablă, la forul de a treia instanță, numai atunci se poate apela, dacă tablă a schimbat judecata tribunalului.

§. 19. Puterea adevăritoare a martorilor o statorește judecătoria.

§. 20. Ascultarea martorilor în cursul pertractării, de comun se întâmplă în locul și timpul hotărât de către judecător.

Numai martori din depărtare mai mare de tribunal și de locul de pertractare, pot fi ascultați cu puncte de întrebare, prin cercarea altei judecătoriai.

§. 22. Adevăritarea prin jurământ n'are loc. Numai în cazul la cele zise în §. 18 se face excepțiune.

§. 23. În cauzele menite prin lege a statori ordinarea legală a proprietății, judele trebuie să urmărească o cercetare scrupuloasă, amănunțată.

În cauzele curat private, cari sunt în legătură cu întocmirea proprietății, cum sunt: moștenirea, abdicarea și altele, judecătorul nu este îndatorat a câștiga datele din diregătorie. Judele îndrumază pe cei interesați să-și servească dovezile în timp hotărât.

Despre despărțirea urbarială, proporționare și commasare, întrebările referitoare la facerea și admiterea, despre lucrurile pregătitoare, pertractare și împlinirea lucrării deosebit se se iee câte un protocol, dar' numai câte unul.

În fruntea protocolului se se spună acurat care este obiectul despre care s'a luat, și în cas dacă se continuă protocolul, aceasta încă se se arete cu siguritate.

§. 25. În hotărârile aduse cu privire la pertractări totdeauna se se însemne obiectul despre care s'a pertracta, precum

și aceea că lipsirea (absentarea) părților interesate de loc nu oprește pertractarea, și că aceea se va ține și în absența celor interesați.

Dacă despărțirea urbarială, proporționarea s'au commasarea se face într'o comună, al cărei hotar este atins s'au tăiat de o linie de tren, atunci hotărârile aduse, se comunică și cu direcțiunea trenurilor.

§. 26 (leg. §. 2. a). Pe teritoriul cât se extinde legea și ordinațiunea din prezent atât la despărțiri urbariale, proporționări cât și la commasări, lucrările inginerilor meniți pentru autentificare (legitimare) le îndeplinesc organele stabile ale diregătoriei catastrale.

Alte afaceri, cari sunt a se îndeplini prin concursul s'au ajutorul diregătorilor catastrale pe întreg teritoriul comunei de sub commasare, afacerile ce cad sub activitatea inginerilor exmis de a legalisa, se hotăresc prin ordinațiuni ministeriale.

Tot în acest mod se statoresc și afacerile parțiale de legalizare pentru ingineri.

În casuri când commasarea se estinde pe întreg hotarul comunal, și statul încă primește anumite părți din lucrurile catastrale, ca rezervițiune supoartă anumită parte din spesele menite pentru commasare. Măsura cu cât trebuie să se ajutore aceste cheltueli și din partea statului, care sunt statorite în contractul încheiat cu inginerul, se va hotărâ cu anumite procente (după sută) prin ministrii de justiție și de finanțe, pe cale de ordinațiune.

27. Terminul sau ziua de pertractare, în care este de lipsă și inginerul legalisator, numai așa se poate defige dacă s'a făcut cu înțelegerea direcțiunii catastrale din Cluj.

Inginerul legalisator din cas în cas va fi trimis din partea direcțiunii catastrale din Cluj.

Despre prăsirea vitelor.

III. Folosirea vitelor.

După-ce s'a putut câștiga soiul sau rasa bună de vite, după-ce le știm nutri cu bună grijă, vine a treia datorință ce trebuie să o ținem înaintea noastră și anume: tratarea sau folosirea vitelor.

În folosirea vitelor mai dese sunt următoarele împregiurări, când muncim cu dinsele, când le mulgem, și în urmă când le punem la îngrășat. La alegerea boilor de jug se grijim ca trupul și capul să le fie, cât se poate cam de o formă, adică să avem păreche bună, cari să învingă împrumutat greutățile.

Dacă dorim a ave boi buni și în putere, atunci juncii se învață în jug când sunt aproape de patru ani. Juncii se învață mai ușor în timpul iernei, când

este drum de sanie, așa se pune pe sanie puțin gunoiu ori lemne apoi pe drumul neted se îndeplinesc cu ei aceste lucruri mai ușoare, însă așa că un bărbat merge înaintea lor și îi duce de rudă ori tîngeală, altul îi bate dinapoi până se învață a merge. Peste tot juncii vor ave acele năravuri în tras cu cari a fost dedați la învățarea în jug, deci se pofteste să fie tractați cu blîndetă și grijă și să nu însușească ceva năravuri rele.

Juncii cari se învață pe de vreme în jug și se folosesc în lucruri mai grele, stau locului, nu cresc și rămân slabi pentru întreaga viață, adică se împilează.

Vitele cari se întrebuințează în lucrarea câmpului sau cărașit trebuie să aibă în anumită vreme și răpaus (odilina.) Muncitorul sîrguincios și înțelept, are datorință chiar pentru folosul său, așa a pune în lucrare vitele sale, ca la timp hotărît acele să aibă pe lîngă nutreț (hrană) și vreme de răpaus, ca vitele obosite să-și mai reculegă puterea perdată prin multă oboseală.

Mai ales în timpul călduros cum este vara, economul trebuie să înceapă lucrul de bună dimineață în zorii zilei, când aierul este răcoros, apoi când este căldură mare se slobod boii din jug și dându-le mîncare și apă se lasă în răpaus câte 2—3 oare.

În decursul lucrului stăpânul nici-când nu fie lacom să mine prea lungă vreme vitele, sau cum fac unii, că și când nu mai pot purta povara dau cu pîrdii și sbiciu până stau să-și peardă aborul bieteile vite sau fugăresc boii ca pe cai. În împărțirea povarelor încă trebuie să fie economul cu calcul sau comput, ca nici-când se nu lăcomească a pune povară multă pe vite mai slabe sau mai tinere. Amăsurat puterii trebuie să fie greutatea care se pune pe grumazii boilor. Vitele cu atîta înving mai mult lucru, cu cât sînt mai bine grijite și cu cât munca este împărțită după puterea aceluia, tractarea blîndă și așezată este o adevărată înțelepciune din partea economului.

În timpul iernii când frigul și gerul pătrunde și pe omul cel mai bine îmbrăcat, vitele cât se poate se le scutim a le ține pe cele drumuri, mai virtos când poartă niște povare grele: lemne, petri sau altele, așa încât asudă sub greutate. Nu este iertat ca să fie ținute pe drumuri sau înaintea cărcimelor, căci ușor se răcesc și devin bolnave. Economul bun nici-când nu-și lasă boii sei în mijlocul drumului în ger mare, ca dînsul se șadă după masă în cărcimă, ci își va găta treaba repede și va îndrepta vitele mai departe în cale. Ajungînd în curtea sau ocolul său, cel dintăiu lucru 'i-a fi să-și așeze vitele obosite de drum în grajd, le va pune cel mai bun nutreț înainte și după-ce acele s'a odihnit

puțin și a și mâncat, datorința are stăpânul a le și adăpa.

De regulă vitele obosite când se slobod din jug nu trebuie lăsate la apă așa înfărbentate cum sunt, ci odată se primească nutreământ, apoi se adapă și se lasă în repaus, punându-li-se și după adăpat puțină hrană.

La folosirea vacilor trebuie să fim cu cea mai bună grijă la muls, lângă care trebuie să aibă econoama cea bună anumită regulă.

Așa fiecare vacă trebuie învățată ca în timpul cât se mulge, să n'aibă în iesle mâncare ca să se miște dintr'o parte în alta, să fie săturată înainte de muls, ca să stee în vremea mulsului liniștită.

Pentru muls să fie vreme hotărîtă, atât iarna, cât și vara. Vara de regulă se mulg dimineața la 4—5 oare, seara la 8—9. Ear' iarna la 7 dimineața, la 7 oare seara. Prin observarea aceasta cât se poate de strict, vacile din instinct (firea lor) așteaptă vremea mulsului cu blândețe. Dela aceasta regulă numai atunci se face abatere, când avem altă vacă, care este foarte slabă la ugere (pulpe), încât venind dela pășune nu poate păstra laptele, ci de sine se mulge, o atare vacă se mulge îndată.

În urmă se recere ca vaca să fie mulsă bine, încât în uger să nu se lase nici-când lapte. De o parte pentru-că lăsând astăzi, lăsând mâne cât de puțin lapte pe încetul vedem că vaca înțarcă, de altă parte laptele care rămâne mai pe urmă totdeauna este cel mai bun. Laptele se folosește: așa dulce, ori se culege de pe dînsul smântână (groștior), din care se face apoi untul, tot în una din aceste trei proprietăți ajunge și de vînzare pe piețele orașelor. În unele locuri din lapte se pregătește și caș; dar' noi însă n'am ajuns a avè atâtea vaci, ca să se îndatineze poporul a pregăti caș.

Cât despre folosirea vitelor pentru îngrășare, aceasta se întâmplă mai ales cu vitele mai bătrâne, cari nu se pot folosi la lucru nici pentru lapte nici de prăsilă. Îngrășarea vitelor este foarte folositoare pentru economi; dar' până astăzi numai în foarte puține locuri este îndatinat poporul nostru agricultor a îndabuița acest metod.

Legumăritul.

Este un lucru peste tot cunoscut, că noi Românii pe terenul economic ne aflăm în zorii zilei, și dacă avem neglijate mai toate terenurile economice mult puțin, atunci cu toată siguritatea, cea mai mare neglijință se află în ramul de legumărit. Este adevărat că acest ram de economie pare a fi ceva lucru mai bagatel mai neînsemnat, de aceea plugarul român nici nu-l bagă în seamă. Țeranului nostru

'i-se pare un lucru pre ușor, compus din multe mărunțisuri, deci afară de câteva legume mai îndatinate în susținerea casei, abia vin în seamă altele.

Este drept, că legumăritul este lucru mai ușor și mărunt, dar' este și aceea adevărat, că din legume alte popoare câștigă bani frumoși, și încă atunci când deja au încetat isvorul venitelor din lucru, adecă: începând din toamnă până la alte legume. La alte popoare legumăritul este o deprindere plăcută și folositoare, care se îndeplinește mai mult prin muieri mai bătrâne, și tinerime care este cu mult mai slabă decât să poată învinge lucruri mai grele. Legumăritul se întâmplă pe aceea vreme, când lucrul de câmp nu se poate îndeplini. Timpul cel mai bun pentru lucrul legumelor sunt ploile de peste vară. Petrecând cu bună grijă la alte neamuri, dar' mai ales la Sași vom afla, cum aceea peste întreagă iarna poartă prin deosebitele părți ale țerii legume, cum știe muieria săsască, da lucru la bărbat, care o poartă cu legume, așa de o parte face cărușit la bărbat, de alta adună la bani pe legume. Ca un mic exemplu: Sașii din jurul Bistriței, în decursul iernei când nu mai este lucru pe câmpuri străbat printre rîndurile Românilor sute de kilometri ducând ceapă și alte legume, așa că prin Dej, Gherla, Ileanda, Șomcuta; Baia-mare, Sigetul-Marmarației și Sătmar, cutrieră toate târgurile, culegând dela poporul român sute. Deci din ceea-ce Românul nici nu bagă în seamă, alții culeg bani frumoși.

Legumăritul aproape de orașe, este un isvor nesecat, din care dacă nu cură picură, căci ceea-ce este de mâncat, adecă consumul pururea are preț, odată mai mult, de altă-dată mai puțin. Din vremea când pământul scapă de învelitoare iernei, adecă peste întreg anul, legumele se pot vinde. Cunosc două comune românești și două ungurești, unde muierile și copiii plătesc darea de pământ numai din legumărit, deși nu cultivă ceapa, care este una dintre cele mai bune de vînzare.

Așa d. e. o conună de ceapă se vinde dela 10—30 cr. pe care sunt dela 20—60 cepe, aceste cuprind cam 50 cm. pătrați de pământ, așa de pe un metru pătrat ies câte 4—6 cununi din cari se capătă dela 60—180 cr. Dar' să zicem că într'un car se pot duce dela 2—4 sute cununi pe aceste deci Sasul primește dela 20—100 fl., câte pentru un car de legume. Însă trebuie să știm că lângă ceapă se duc și alte legume: pătrînjei, morcovi, ridichi, cătră aceste se adauge și venitul din sîmînțele legumelor, cari toate formează isvoare de venite.

Avînd și poporul nostru pământ încât nu-i lipsește alta decât deprinderea și însușirea cunoștințelor, trebuie să se învețe a cultiva legumele, că așa de o parte să nu fie silit a le cumpăra cu bani scumpi,

de alta ca și dînsul să nisuească intracolo ca să-și poată forma isvor de venit din dînsule.

(Va Urma)

Scoaterea cailor din grajdul arzînd.

Unul dintre cele mai grele lucruri este, a scoate calul din grajd când acela arde, căci sgomotul, dar' mai ales flăcările s'au para focului bagă atîta spaimă în animal, încât nu voiește a se mișca din loc. Îndată-ce vedem că calul îndărtnic nu voiește a se clăti din loc, 'i-se aruncă pe cap o cergă (țol) s'au în lipsa acelora ori-ce pânzătură, ca să 'i-se astupe ochii să nu vadă nimic. Dacă nici așa n'ar voi a ieși, îndată se pun pe dînsul hamurile s'au căpăstrul, așa fiind îndatinat a ieși cu aceste pe dînsul și în vreme de primejdie se poate duce la ascultare.

Putînd scoate caii din mijlocul focului, nici când să nu fie lăsați liberi (slobози), căci în spaima ce 'i-a cuprins se pot întoarce chiar în grajdul arzînd, ci să fie dați în grija cuiva să se preumbe cu dînsii. Și de altcum animalul spăriat poate alerga să cadă în ceva groape, se sară peste garduri și pari unde ușor se poate schilăvi. Sfatul bun în vreme de necaz este bun razim.

Știri economice.

Dela „Reuniunea agricolă din comitatul Sibiului“ ni-s'a trimis spre publicare următoarele:

Comitetul „Reuniunii agricole“ din Sibiu a ținut Vineri la 13/25 Ianuarie o ședință. Din hotăririle luate dăm următoarele: Înalțul minister prin hîrtia comitetului suprem din Sibiu dto. 19 Decemvrie a. tr. Nr. 279, aduce la cunoștință reuniunii, că prețul celor 50 capete vite de rasa „Pinzgau“, cumpărate în 1893 prin minister cu scop de a se vinde pe așteptare între membrii reuniunii, s'a statorit cu 6394 fl. 47 cr. v. a., pe care Reuniunea are a-i solvi în trei rate și anume:

I-a rată cu 2131 fl. 49 cr. la moment, a
II-a rată cu 2131 fl. 49 cr. la 1 Sept. 1895 și a
III-a rată cu 2131 fl. 49 cr. la 1 Iulie 1896.

Pentru asigurarea Înalțului minister reuniunea a subscris o obligație, prin care s'a îndatorit a solvi ratele de sus, apoi va îngriji ca vitele cumpărate să fie bine ținute și că în trei ani unul după altul membrii reuniunii vor folosi aceste vite numai pentru prăsilă și că în acest restimp fără învoirea Înalțului Minister vitele nu se pot vinde, ear' la vînzarea prăsilii de tăurenci ministrul își susține dreptul de antăietate la cumpărare. — La cererea parochului *Nicolae Borza* din Viștea-inferioară 'i-s'au dat 2 exemplare din statutele „tovărășiiilor agricole“ cu scop se înființeze o tovărășie acolo.

Prin hîrtia sa dto. 8/20 Ianuarie a. c. învățătorul *Ioan Berescu* din Făgăraș pune în vedere, că în comuna Cincu-mare se introduce commasarea hotarului, drept aceea roagă comitetul să recomande frunțașilor de acolo un om priceput în ale commasării, care să se pună în conțelegere cu frunțașii de acolo, și să-i lumineze în acest lucru. Comitetul

recomandă locuitorilor din Cincu pe dl *Elia Dopp*, asistent de inginer de commasațiune, care se află în prezent în Somogyom p. u. Medgyes bine cunoscut după publicațiunile sale în afaceri de commasări, pe care comitetul îl roagă se binevoască a sta întrajutorul Cincanilor.

La recercarea comisiei economice comitatense comitetul însărcinează pe membrul seu dl *Dr. Aurel Brote*, se ia parte la ședința comisiei economice, ce se va ține la 1 Febr. și la care se va desbata articolul de lege XII. din 1894 „despre agricultură și despre poliția de câmp” având se facă despre cele desbătute raport în ședința viitoare a comitetului, în același timp să ia cu plăcere la cunoștință, că redacțiunea „Foi Poporului” a început și continuă a publica traducerea română a acestei legi importante, ear' comitetul nu va lipsi se de economilor povețele de lipsă cu ocașiunea întrunirilor agricole.

Comisia însărcinată cu studiarea hotărârii adunării generale în sesiunea „cum se se facă un manual asupra agriculturii, manual potrivit trebuințelor și înțelegerii țeranilor noștri”, prin raportul seu G. Bobeș aduce la cunoștință, că comisia a inițiat pașii de lipsă în cauza aceasta, că s'a pus în legătură cu dl *Halip* din Bucovina dela care a luat informațiuni despre literatura economică, și că la una din ședințele viitoare va veni cu proiectul seu în această afacere — ceea-ce s'a luat la cunoștință.

Deasemenea s'a luat la cunoștință raportul „Tovărășiei agricole” din Săcădate, din care este evident, că această tovărășie înființată la începutul anului 1894, numără 12 membri, cari au solvit à 20 fl. = 240 fl. cuote fundamentale; că tovărășia și-a procurat o mașină de sământat dela firma Clayton și Schutlewort, cu care pe lângă membrii tovărășiei și-au sământat holdele lor câțiva fruntași din Porumbacul-inferior și din Avrig, că au cerut și au primit dela Reuniunea agricolă 5 chgr. sământă de trifoiu, și 3 chgr. sământă de napi, la care au mai adaus 7 chgr. sământă de trifoiu și 3 de napi, pe care apoi le-a împărțit în mod gratuit între membrii tovărășiei. Tovărășia a ținut mai multe întruniri, la care s'au vorbit despre lucruri folositoare economilor și anume: secretarul tovărășiei a cetit și explicat membrilor broșurile „Trifoiul” și „Ținerea vitelor” de Eugen Brote și „Prăsirea pomilor” de D. Comșa, a explicat „Economul” și alte cărți folositoare; că tovărășia drept recunoștință, s'a înscris între membrii ordinari ai „Reuniunii de agricultură”; că s'a adresat către înaltul minister cu rugarea să-i împărțasească cu un cuptor de uscat poame sistem „Cazenile”, la care însă n'a primit răspuns, că prin mijlocirea reuniunii a fost împărțită cu 70 fl. ajutor din partea comisiei economice comitatense cu care au cumpărat un *trior* pentru vânturatul grâului și o tăietoare de paie, și în cele din urmă, că averea tovărășiei reprezintă 432 fl. 50 cr., față cu care stă o datorie de 130 fl. Comitetul a hotărât, ca să mulțumească tovărășiei din Săcădate pentru interesul ce-l desvoltă întru înaintarea afacerilor economice, totodată datele mai importante au să se iee în raportul general al reuniunii pentru anul 1894, dimpreună cu datele ce se vor trimite de tovărășia din Seliște, Sebeșul-săsesc, Lancrâm, Gurarului și Roșia-săsască, de unde încă n'au intrat rapoarte — S'a luat la cunoștință notificarea înaltului minister, că la cerere în primăvară va împărțasi Reuniunea cu pădureți de meri și peri; în cele din urmă s'a hotărât, că învățătorul G. Dănilă din Racovița, unicul restanțier cu rata I din prețul unei vișele, „Pinzgau” — să plătească

suma restantă fără amnare, căci la din contra se va da în judecată.

Recolta vinurilor în Ungaria din acest an, a fost superioară acelei din cei doi ani din urmă, cari, după cât se știe, au fost cu totul desastroși. În adevăr, 1893 nu dăduse de cât 939.987 hl. și 1892 se scoborise până la 796.560 hl. Cifrele diregătorești arată pentru 1894 o producțiune de 2.093.587, ceea ce în termin mediu vine câte 9.26 hl. la hectar. După un raport oficial publicat de curând din partea ministrului de agricultură, filoxera a nimic în Austro-Ungaria, în anii 1892 și 1893, 12.267 hectare viie, așa încât la sfârșitul celui din urmă an întinderea filoxerei arată cu teritorul suspect cam vre-o 48.637 hectare în loc de 36.420 în 1891. Ministerul agric. pentru a combate flagelul, a dat sulfură de carbon, în cele mai multe cazuri gratuit, ear' une-ori pe prețul minim de 18.50 fl. 100 chgr. Replantarea podgoriilor, pustiite de filoxeră, cu ajutorul vlăstarilor americani, face progrese din an în an. Și fiindcă statul a luat în mâinile sale replantarea viilor, este de prevăzut că mereu se înaintează cu plantarea locurilor pustiite.

O faptă laudabilă. Din comunele: Dumbrăvița, Chiuzbaia, Groși, Rus, Surdești și Ngrei ni-se aduce la cunoștință, că societatea de credit „Perșeiul” din Chiuzbaia aflătoare în cercul Băii-mari în tot anul jertfește foarte mult pentru cultura poporului român. Așa în 1893 a împărțit cărți de școală și de rugăciuni peste 50 fl. În anul trecut a provăzut școalele din comunele amintite cu tabele scriptologice în preț de 108 fl. Această faptă ne dovedește deplin, că direcțiunea amintitei societăți de credit se află la culmea datorinței sale.

Din traista cu povețele.

Întrebarea 17. Avem o vacă, căreia i-s'a făcut la înghițitoare o umflătură cât pumnii de mare și rotundă. Din toamna anului 1894 a tot crescut, până în zilele din urmă, mulți zic că ar fi tragă, dar' ved că nu se mai trage nici nu se sparge. Vă rog a-m răspunde în prețuita noastră foaie, că prin ce leac s'a pută vindeca această boală, care acum s'a slobozit în virful bărbii.

Bard, 18 F. st. v. 1895.

D. P.

Răspuns. De multe-ori vedem la vitele cornute și la cai că se tormează din jos de urechi pe față ori pe bărdii niște umflături rotunde, cari au o formă tare și sunt dureroase. Aceste umflături provin mai adeseori din lovituri sau împunsături, ce s'au întâmplat în locul unde acestea se arată s'au doar' sunt ca niște rămășițe din alte boale, și se numesc tragă.

Animalul când pătimeste de această boală poartă capul cam strîmb și tot grumazul pare a fi țapăn, așa că animalul mișcă și întoarce cu greu capul din o parte în alta. Aceste bolfe la pipăire sînt tari, și dacă le stringem puțin vitele arată semne de durere.

Vindecarea acestor bolfe se întâmplă prin cataplasme sau aburiri ferbinți: Ferbem sământă de in zdrobită în lapte dulce, apoi așezată pe o pânzătură sau cârpă se pune cât poate suferi vita de cald pe umflătură. Tot asemenea se poate întrebuița cu bun folos mămăliga ferbinte, în care când se ferbe

nu se pune sare, după mai multe legări bolfa se coace, așa că se face moale. Când bolfa s'a muiat, atunci deschidem (spargem) umflătura cu acul, cu cuțit sau alt instrument, ca să ese puroile. Dacă rana de loc nu se curățește, ci tot curge, prin ce arată a ave un strat, atunci deschidem fistula (canalul) pe unde curge murdăria și o vindecăm ca oricare rană. Dacă asta nu ne convine, atunci cu o stropitoare anume pregătită stropim în rană următorul leac de câte 3—4 ori pe zi.

Rp. Mercur. subl. corros
centigr. octogint quinque
solv. în spirit. vin. vect.

q. s...
Aqua calca
gr. ducenta

Întrebarea 18. Am un tată, care tușește de 3 ani, ajutorul medicului l-am cerut; dar' n'a folosit nimica. Când tușește se nădușește, și are greutate la piept? Flegma o poate țipa, și când pică jos face un bulbuc, asemenea bulbucului de ploaie. Arare-ori țipă și flegmă cu sânge. După tusă și țiparea flegmei simțeste dureri mari în piept.

Causa tusei după-cum îmi povestește tata ar fi provenit din aprinderea de plumâni, de care morb a pătimit până în prezent de 2 ori.

Ocișoara în 26 Faur 1895

Petru Suciu,
înv. gr.-cat.

Răspuns. Pentru tusa învechită, este bun ceaiul de flori de teiu (*tilia grandifolia*) care se întrebuițează mai mult pentru nădușeli. Ceaiul să se pregătească cu miero de stupi, căci așa are putere și efect foarte bun pentru a ușura ruperea flegmei învechite în plumâni, și gât sau în rerunchi (rinichi). Morbul poate să fie emfizemă despre vindecarea căruia S. Kneipp recomandă următoarea vindecare: Un preot capătă aprindere de plumâni, apoi emfizemă pumunară (umflarea plumânilor), tușia necontent. Era slab și nu ave poftă de mâncare.

Am prescis aceste aplicări: 14 zile: 1) Zilnic două turnări de apă pe bust (corpul de sus); 2) Zilnic umblare prin apă de două ori, cel mult 5 minute; 3) de trei-ori pe săptămână un șal; 4) la fiecare două zile o baie de șezut, care să țină un minut.

Pacientul a beut ceaiul de *foenum graecum* cu miero, o lingură la fiecare ceas.

Efectul a fost: turnările de apă au întărit corpul. La început tusa a fost rea, dar' se elimina multă flegmă. După trei zile tusa a slăbit și flegma s'a împuținat, ear' după 10 zile a mai rămas puțină flegmă — Acest rest s'a înlăturat prin turnări de apă pe piept, spate și genunchi și prin ceaiul cu miero. După trei săptămâni omul era pe deplin sănătos.

La întrebarea 7 din *Economul* Nr. 3 ni-a sosit următorul răspuns, căruia cu plăcere și mulțumită îi dăm loc în următoarele:

Curgerea urechii, în timp de 3 zile se vindecă chiar și dacă s'a ivit morbul de timp îndelungat, prin un remediu de nou patentat. Acela se poate comanda dela Dr. Toth, Budapesta, IV Kerület, Deák Ferencz utca nr. 3

Prețul unei bucăți cu îndrumarea de lipsă pentru folosire costă 4 fl. v., a ear' mai fin costă 5 fl. v. a.